

NAŠA ZAJEDNICA

Bilten Zajednice opština Crne Gore - broj 17 - novembar 2014

Zajednica opština
Crne Gore

04 Intervju sa Dejanom Medojevićem,
Predsjednikom Opštine Mojkovac

06 Crna Gora na putu prema Evropi: Loka-
lni lideri pozdravili napredak i izrazili
namjeru da podrže zamah reformi

12 Komunalno opremanje građevinskog
zemljišta – kako dalje?

SADRŽAJ

- 03 Uvodno obraćanje
Refik Bojadžić
- 04 Intervju sa Dejanom Medojevićem,
Predsjednikom Opštine Mojkovac
- 06 Crna Gora na putu prema Evropi:
Lokalni lideri pozdravili napredak
i izrazili namjeru da podrže zamah reformi
- 08 Izjašnjenje na Nacrt Zakona o upravnoj
inspekciji
- 10 Izjašnjenje na Nacrt Zakona o izmjenama
i dopunama Zakona o porezu na
nepokretnosti
- 12 Komunalno opremanje građevinskog
zemljišta – kako dalje?
- 14 Priručnik za pripremu programskog
zadatka za izradu lokalnog planskog
dokumenta
- 15 Promovisanje ljudskih prava i zaštita
manjina u jugoistočnoj Evropi
- 16 Novo rukovodstvo Evropske unije
- 18 Otvoreni dani 2014 “12. Nedelja evropskih
regiona i gradova”
- 19 Studijske posjete Briselu u okviru LAF
Programa
- 20 Učešće Zajednice opština u regionalnim
projektima
- 22 Mreža opštinskih projekt menadžera
- 23 Vijesti iz opština

-Glavni grad Podgorica
-Opština Andrijevića
-Opština Bijelo Polje
-Opština Herceg Novi
-Opština Kolašin
-Opština Kotor

-Opština Nikšić
-Opština Rožaje
-Opština Tivat
-Opština Žabljak

“Naša zajednica” je podržana od strane Austrijske
ambasade u Podgorici.

Austrijska ambasada
Podgorica

Izdavač je isključivo odgovoran za informacije koje se
nalaze u publikaciji.

Zajednica opština Crne Gore, Mitra Bakića, Podgorica,
tel/fax: 020/ 620-097,
e-mail: uom@t-com.me, www.uom.me.

Uređuju: Refik Bojadžić, Vanja Starovlah, Žana Djukić.

Fotografije: ZOCCG.

Grafička postavka i štampa: Atel d.o.o. – Marketing plus.

Cilj novopokrenutog časopisa „Naša zajednica“, koji će izlaziti tromjesečno, jeste informisanje javnosti o aktivnostima Zajednice opština Crne Gore, kao i o dešavanjima u gradovima i opštinama u Crnoj Gori. Pozivamo vas na saradnju, uvjereni da ćemo uz vašu pomoć obogatiti sadržaj časopisa, koji će kao takav biti od još većeg značaja za unapređenje lokalne samouprave u našoj zemlji.

Uvaženi čitaoci, vaša pisma, reakcije i sugestije biće nam od velikog značaja. E-mail adresa na koju možete da nam pišete je uom@t-com.me, sa naznakom: časopis „Naša zajednica“, ili poštom na adresu Mitra Bakića 142, Podgorica.

SIEMENS

RÖFIX - dobavljač sistema za građevinu

Naša ponuda proizvoda obuhvata sve segmente za novogradnju i za sanaciju starih objekata. Toplotna izolacija, saniranje i podni sistemi, boje i strukturni dizajn za unutra i vani, zidarski materijal i mašinski materijal su dio naše široke palete proizvoda. Za potpuno smišljen koncept, gdje se ljudi i arhitektura spajaju u skladu.

RÖFIX®

UVODNO OBRAĆANJE

Proces evropskih integracija jedan je od najznačajnijih izazova sa kojim se suočavaju kako centralne, tako i lokalne vlasti država koje su posvećene ovim procesima. Crna Gora, kao zemlja sa evropskim ambicijama, intenzivnim tempom korača ka Evropskoj uniji. Evropska komisi-

ja u Izvještaju o napretku Crne Gore za 2014. godinu konstatovala je da Crna Gora nastavlja da ispunjava političke kriterijume u dovoljnoj mjeri, ostvaruje dodatni napredak u uspostavljanju funkcionalne tržišne ekonomije i poboljšava sposobnosti preuzimanja obaveza koje proizilaze iz članstva u EU.

Doprinos ovakvim ocjenama daju i lokalne samouprave koje su preduzele značajne aktivnosti na planu jačanja transparentnosti, efikasnosti i odgovornosti na lokalnom nivou, što, svakako, mora biti prepoznato od strane institucija nadležnih za izvještavanje prema Evropskoj komisiji i, konačno, u samom Izvještaju o napretku.

U cilju uspostavljanja transparentne, efikasne i odgovorne lokalne samouprave, kao preduslova za pristupanje Crne Gore Evropskoj uniji (u kojoj će jedinice lokalne samouprave sprovoditi 70% propisa), neophodno je pristupiti suštinskoj decentralizaciji lokalne samouprave i zaokružiti njen pravni i finansijski okvir. Proces decentralizacije i prenošenja određenih poslova sa državnog na lokalni nivo se postepeno odvija na način što se lokalnoj samoupravi dodjeljuju novi poslovi i odgovornosti od značaja za građane, što za opštine proizvodi dodatne finansijske obaveze.

Ovaj proces, na žalost, ne prati proces fiskalne decentralizacije kojim bi se utvrdio adekvatan finansijski okvir koji će obezbijediti dovoljan obim sredstava za pokriće troškova po osnovu vršenja novih poslova dodijeljenih opštinama. Naprotiv, čestim izmjenama zakonskih propisa ukinuti su značajni lokalni prihodi koji nijesu nadomješteni novim, što je dovelo do značajnog pada sopstvenih prihoda lokalnih samouprava. Na ovaj problem je više puta od strane Zajednice opština ukazivano nadležnim državnim organima.

Kao rezultat ovih inicijativa, Programom rada Vlade Crne Gore za 2014. godinu planirano je donošenje Zakona o izm-

jenama i dopunama Zakona o finansiranju lokalne samouprave, Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na nepokretnosti i Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata. U susret zakonodavnim aktivnostima Vlade, Zajednica opština je na ovom planu, u ime jedinica lokalne samouprave, preduzela značajne aktivnosti kroz: određivanje predstavnika opština u radne grupe za pripremu pomenutih zakona, davanje konkretnih predloga zakonskih rješenja u fazi pripreme zakona i kroz primjedbe date na pojedina zakonska rješenja u fazi nacрта. Takođe je ukazano nadležnim Vladinim tijelima (Koordinacionom odboru za reformu lokalne samouprave i Savjetu za unapređenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi) na važnost i hitnu potrebu donošenja Zakona o komunalnim djelatnostima, kao krovnog propisa kojim se uređuje sistem komunalnih djelatnosti, kao jedne od osnovnih obaveza i odgovornosti lokalne samouprave i propisa bitnog sa aspekta ostvarivanja prihoda jedinica lokalnih samouprava. Cilj ovih aktivnosti Zajednice opština je bio da, kroz zajednički rad, utvrdimo najbolja rješenja koja će obezbijediti funkcionalan i održiv sistem finansiranja opština.

U procesu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji značajna sredstva se opredjeljuju od strane EU kroz IPA fondove čiji je cilj podrška i pomoć centralnim i lokalnim vlastima u sprovođenju reformi i usvajanju i dostizanju standarda EU. Uslov za korišćenje EU sredstava je da opština obezbijedi određeni iznos sredstava za predfinansiranje i kofinansiranje projekata koji se finansiraju iz evropskih fondova, što, na žalost, značajan broj jedinica lokalne samouprave nije u prilici da obezbijedi zbog teške finansijske situacije u budžetima opština. Da bi se prevazišao ovaj problem, Zajednica opština je, u okviru predloga za izmjenu zakona, predložila formiranje *revolving fonda*, kao instrumenta pomoću kojeg bi se opštinama koje nijesu u prilici da obezbijede sredstva za predfinisanje projekata, obezbijedila potrebna pomoć, čime bi se značajno unaprijedila apsorpciona sposobnost opština da koriste sredstava iz evropskih fondova, što je u ovoj fazi posebno važno.

Zastupajući interese svojih članica u cilju jačanja ukupnog sistema lokalne samouprave, Zajednica opština će i u narednom periodu svoje kapacitete i aktivnosti usmjeravati u pravcu jačanja funkcionalne sposobnosti i finansijske održivosti lokalnih samouprava.

Refik Bojadžić,
Generalni sekretar Zajednice opština Crne Gore

Intervju sa Dejanom Medojevićem, Predsjednikom Opštine Mojkovac

1. Načeluste Opštine Mojkovac od 2011. godine. Koliko je izazovno vršenje funkcije prvog čovjeka opštine?

Na lokalnim izborima u Mojkovcu održanim u novembru 2013. godine Demokratska partija socijalista nastupila je samostalno i osvojila apsolutnu vlast, tako da sada u Skupštini Opštine ima 17 odbornika. To je svakako dokaz da se vršenje vlasti u prethodnom mandatu pokazalo uspješnim i da su građani prepoznali kvalitetan rad i još jednom nam ukazali povjerenje na lokalnim izborima. Obavljati funkciju Predsjednika Opštine velika je odgovornost, ali i izazov. Bez obzira na tešku ekonomsku situaciju danas, nastojimo da stvorimo što kvalitetnije uslove za život građana u Mojkovcu i opravdamo povjerenje koje su nam ukazali, što je posebna obaveza kada vršite funkciju prvog čovjeka opštine.

2. Možete li nam navesti najznačajnije investicije koje su se u proteklom periodu implementirale na teritoriji Opštine Mojkovac? Koji su bili glavni problemi u njihovoj realizaciji?

Svakako jedna od najvažnijih investicija u prethodnom mandatu bila je sanacija i rekultivacija jalovišta i izgradnja postrojenja za otpadne vode. Osim toga, završena je prva faza rekonstrukcije ulice Vojislava Šćepanovića, rekonstruisana je Sportska dvorana i urađeno grijanje za istu, kupljena je imovina bivšeg PTP „Bojna Njiva“, urađeni vodovodi u Štitarici i Bistrici, izgrađen novi objekat LTO Mojkovac, počeo da se primjenjuje prvi opštinski agrobudžet kroz subvencije poljoprivrednicima i ugradnja solarnih katuna na mojковаčkim planinama, i dr.

Sa brojnim projektima krenuli smo i u ovom mandatu. Završena je kompletna rekonstrukcija Centra za kulturu, rekonstruisan vodovod u Slatini, izvršena rekonstrukcija i asfaltiranje dijela lokalnih puteva, a ovih dana radimo na drugoj fazi rekonstrukcije ulice V. Šćepanovića, izgradnji vodovoda Pržišta, a započeli smo i izgradnju novog administrativnog objekta Opštine Mojkovac. Za očekivati je da narednih dana počnemo i izgradnju fudbalskog terena sa vještačkom podlogom.

Iako je obično glavni problem u realizaciji ovih projekata nekad bio obezbjeđenje finansijskih sredstava za realizaciju is-

tih, ovoga puta dodatnu teškoću predstavljaju jako duge tenderske procedure. One su mnogo teže, ako se uzme u obzir da građevinska sezona u Mojkovcu traje relativno kratko.

3. U prethodnom periodu, Opština Mojkovac je realizovala određene projekte koji su se koфинansirali iz sredstava EU. Da li u Opštini postoji tim koji se bavi pripremom i realizacijom ovih projekata? Kakvo je iskustvo stečeno na tom planu?

U Opštini Mojkovac je formiran tim koji se bavi pisanjem i upravljanjem projektima, kojim koordiniraju dva sertifikovana projekt menadžera. Rad ovog tima pokazao se uspješnim kroz realizaciju projekata koji su se koфинansirali iz fondova EU. To su, prije svega, **projekat rekonstrukcije sportske hale u Mojkovcu**, koji je veoma pozitivno ocijenjen od strane Evropske Komisije i **projekat prekogranične saradnje „Sačuvajmo naše rijeke“**. U toku je i realizacija projekta „Sinjajevina“, koji se odnosi na izradu tehničke dokumentacije za valorizaciju Sinjajevine, u cilju njenog proglašenja regionalnim prirodnim parkom.

4. Opština Mojkovac raspolaže sa značajnim prirodnim potencijalima koji su, čini se, još uvijek nedovoljno iskorišćeni. U kojem pravcu lokalna uprava usmjerava svoje aktivnosti, kada je u pitanju valorizacija prirodnih bogatstava?

Prijatan ambijent Mojковаčke kotline u dolini Tare, okružen okolnim planinama, u prvom redu Bjelasicom i Sinjajevinom, predodređen je da bude atraktivna turistička destinacija. Mojkovac raspolaže značajnom **turističkom infrastrukturom** koja je razvijana u posljednjih 7-8 godina i postupno unapređivana. Ona podrazumijeva raznovrsne smještajne kapacitete, obilježene planinarske i biciklističke staze, uređena izletišta, kao i specijalizovane sadržaje koji karakterišu ponudu avanturističkog turizama.

Trenutno stanje razvijenosti turističkog proizvoda nije na zadovoljavajućem nivou i Mojkovac se doživljava kao tranzitna turistička destinacija. Najljepši dijelovi opštine nijesu valorizovani, što zbog režima njihove zaštite (nacionalni parkovi), što zbog nedostatka finansijskih sredstava. Smještajni kapaciteti su u kvantitativnom i kvalitativnom smislu nedovoljni,

a nedostaje i agresivnija promocija i marketing, inovativni sadržaji koji bi izdvojili Mojkovac od konkurentskih destinacija. Opština Mojkovac ulaže sve svoje napore da u što većoj mjeri valorizuje sve prirodne potencijale Mojkovca.

5. Kakvim ocjenjujete trenutno stanje u opštinskom budžetu? Da li Opština ima značajnijih problema u odnosu na neizmirene obaveze, odnosno dug? Šta bi, po Vašem mišljenju, moglo da unaprijedi stanje u budžetima svih lokalnih samouprava?

Opština Mojkovac spada u red manje zaduženih opština, što zapravo znači da sve ono što smo dužni možemo da sami vratimo bez ikakve opasnosti da eventualno ugrozimo funkcionisanje sistema lokalne samouprave. U prethodnom periodu imali smo gotovo redovne isplate ličnih dohodaka u bruto iznosu, a i plaćanje realizovanih projekata je teklo planiranom dinamikom.

U ovoj godini smo imali malih zastoja u plaćanju planiranih obaveza, ali ako uzmemo u obzir da je Opština Mojkovac dobila ponajmanje sredstava iz Egalizacionog fonda, onda ta pojava nije neočekivana. Zaista mislim da ova opština, ako ni zbog čega drugog, onda bar zbog stabilnog budžeta i domaćinskog gazdovanja, u narednom periodu zasluži i treba da dobije veću podršku iz Egalizacionog fonda.

6. Koji su to prioritetni projekti koji će se u narednom periodu u Opštini Mojkovac realizovati? Koliko će biti teško obezbijediti sredstva za njihovu realizaciju?

Valorizacija biznis zone „Babića Polje“ jedan je od prioritetnih projekata Opštine Mojko-

vac. Za ovu inicijativu smo se odlučili kako bi definisali biznis barijere na lokalnom nivou i moguće mjere za smanjenje postojećih. Cilj je kreiranja podsticajnog poslovnog ambijenta na nivou Opštine Mojkovac, koji u krajnjem za efekat ima otvaranje novih radnih mjesta, privredni rast i razvoj. Započeta je **izgradnja administrativnog objekta Opštine Mojkovac**, čija je ukupna vrijednost oko 1.400.000 eura, a završetak se očekuje u prvoj polovini naredne godine. Da bi se pokrenule nove investicije, moraju se obezbijediti i infrastrukturni uslovi. U narednom periodu, planiran je **nastavak asfaltiranja lokalnih puteva, izrada tehničke dokumentacije za put Vragodovrioca-Žarski katun, rekonstrukcija raskrsnice na ulazu u grad**. Kako bi uspješno realizovali planirane projekte, nadamo se da ćemo za njihovu realizaciju i u narednom periodu imati podršku Vlade Crne Gore.

7. Da li je postojeća komunalna infrastruktura adekvatna potrebama i zahtjevima lokalnog stanovništva, posjetioca, turista? Postoji li potreba u odnosu na donošenje nove i izmjenju postojeće prostorno-planske dokumentacije?

U prethodnom periodu je urađeno dosta toga na unapređenju komunalne infrastrukture u našoj opštini. Treba podsjetiti da je Mojkovac prva opština u Crnoj Gori koja je **trajno riješila tretman otpadnih voda**. Osim toga, dosta toga je urađeno na **rekonstrukciji gradskih ulica, sanaciji i asfaltiranju lokalnih puteva, izgradnji savremenih objekata poput Turističko-informativnog centra**. Posebna pažnja je usmjerena obezbjeđenju neophodne planske dokumentacije. Tako je Mojkovac po prvi put dobio **Prostorno-urbanistički plan, usvojeni su novi DUP-ovi Mojkovac sa Gornjim Mojkovcem i Sportska zona**. Trenutno se radi na izmjeni i dopuni DUP-ova Babića Polja i Podbišće 1. I pored toga, ne može se reći da je komunalna infrastruktura u odličnom stanju, ali je svakako evidentno da se na tome odgovorno i planski radi.

Nadam se da ćemo naredne godine započeti projektovanje Regionalnog puta Mojkovac – Lubnice – Berane, što bi bio osnovni preduslov za izgradnju skijališta na Bjelasici.

8. Kako ocjenjujete saradnju sa državnim organima? Kakva je saradnja sa drugim lokalnim samoupravama i, posebno, sa Zajednicom opština? Kakva su Vaša očekivanja od Zajednice opština u narednom periodu?

Saradnja Opštine Mojkovac sa državnim organima je na izuzetno visokom nivou i ona je gotovo svakodnevna. Rezultat te saradnje su brojni uspješno realizovani projekti iz oblasti poljoprivrede, turizma, prosvjete, i dr. Posebno moram izdvojiti izuzetno dobru saradnju koju imamo sa Direkcijom javnih radova i Direkcijom za saobraćaj.

Opština Mojkovac ima dobru saradnju sa svim lokalnim samoupravama u Crnoj Gori, posebno sa onim u okruženju. Tu posebno moram izdvojiti saradnju sa Opštinom Danilovgrad, od koje smo crpili kvalitetne biznis ideje i organizovali zajedničke manifestacije, a ove dvije opštine zajedno sa Kolašinom, Žabljakom i Šavnikom kvalitetno sarađuju i rade na projektu „Sinjajevine“ koji finansira EK.

Zajednica opština je bila i jeste od velike pomoći kada je u pitanju pomoć oko realizacije brojnih projekata, usaglašavanje stavova i zajednička zaštita interesa lokalnih samouprava u Crnoj Gori. Tim dobrih i radnih ljudi se potrudio i postao pravi servis svake opštine i za očekivati je da u narednom periodu ona bude i institucionalno i konsultantski jača i bliža svakoj opštini pojedinačno.

Crna Gora na putu prema Evropi: lokalni lideri pozdravili napredak i izrazili namjeru da podrže zamah reformi

Lokalni i regionalni lideri iz EU i Crne Gore izrazili su odlučnost da nastave sa podsticanjem reformi u sklopu tekućih pregovora o pristupanju. Uprkos tome što je Evropska komisija nagovijestila da u sljedećih pet godina nove države neće pristupiti Evropskoj uniji, lideri iz Zajedničkog savjetodavnog odbora (ZSO) pozdravili su napredak reformi i pozvali na ulaganje dodatnih sredstava na lokalnom nivou za dalje podsticanje promjena

U sklopu priprema za pristupanje Crne Gore Evropskoj uniji, **Zajednički savjetodavni odbor** okupio je lidere lokalnih i regionalnih tijela vlasti iz Komiteta regiona EU i Crne Gore. Zajednički savjetodavni odbor održao je 27.10.2014. godine u Kotoru svoj četvrti sastanak na kome se raspravljalo o reformama lokalne samouprave, poljoprivredi, ruralnom razvoju i reformi usluga od opšteg ekonomskog interesa (tj. usluga koje pružaju javne vlasti) u Crnoj Gori.

Na samom početku učesnike je pozdravila **Predsjednica Opštine Kotor Marija Ćatović**, ističući da „kada naša država bilježi napredak na putu evropskih i evro-atlantskih integracija, Kotor intenzivno uspostavlja i njeguje međunarodnu saradnju kao član brojnih međunarodnih organizacija, asocijacija, te pobratimskim vezama sa nizom gradova širom svijeta“.

Aleksandar Bogdanović, Gradonačelnik Cetinja i novi kopredsjedavajući ZSO-a, je u uvodnom izlaganju istakao: „Crna Gora je, siguran sam, u proteklom periodu dokazala da je u potpunosti posvećena ispunjavanju kriterijuma iz Kopenhagena kao preduslova za pridruženje EU. Zajednica opština Crne Gore, kao i sve crnogorske opštine, opredijeljeni su da daju svoj maksimalan doprinos implementaciji evropskih standarda na lokalnom nivou, što nažalost nije prepoznato u posljednjem izvještaju Evropske komisije koji je naveo da nije bilo napretka u jačanju transparentnosti, efikasnosti i odgovornosti na lokalnom nivou. Svjesni smo da nas čeka ogroman posao, ali, isto tako, znamo da smo dosta toga već uradili, što svakako treba biti prepoznato prilikom pripreme Izvještaja o napretku.“

Stanisław Szwabski (PL/EA), predsjedavajući Gradskog savjeta Gdynije i kopredsjedavajući u ZSO, naglasio je da „političke smjernice za novu Evropsku komisiju ukazuju na to da u sljedećih pet godina neće biti novih proširenja. Međutim, to ne znači da trebamo da usporimo pripreme. Naprotiv, moramo i dalje da podržavamo reforme i da ostanemo motivisani, kako bismo bili spremni kada dođe vrijeme. Takođe, moramo da osiguramo da se pretpristupni (IPA) fondovi u Crnoj Gori koriste na najbolji mogući način za postizanje napretka na prioritetnim područjima i da od njih ima koristi na lokalnom nivou.“

Obraćajući se prisutnima, **Tamara Srzentić, direktorica Direkcije za pristupanje EU u Ministarstvu vanjskih poslova i evropskih integracija**, je kazala da u Ministarstvu „cijenimo svaku inicijativu organa lokalnih vlasti koji smatraju da neposredno mogu doprinijeti efikasnosti pregovaračkog procesa, kao i svaku inicijativu kojom mogu doprinijeti povećanju nivoa znanja i svijesti građana o aktuelnom procesu evropske integracije Crne Gore“.

Andre Lys, šef Sektora saradnje u Delegaciji EU u Crnoj Gori, je ukratko predstavio glavne navode **Izvještaja o napretku Crne Gore za 2014. godinu**. On se, takođe, osvrnuo i na IPA II, naglašavajući potrebu uključivanja lokalnih vlasti u proces programiranja i implementacije EU pomoći. Tom prilikom je pomenuo i da se naše lokalne samouprave suočavaju sa poteškoćama prilikom obezbjeđivanja sredstava za kofinansiranje i predfinansiranje projekata finansiranih iz EU fondova.

Generalni sekretar Zajednice opština Crne Gore Refik Bojadžić je istakao da je sastanak, održan u organizaciji Komiteta regiona i Zajednice opština Crne Gore, dobra prilika za razmjenu iskustava u vezi sa evropskom praksom i za ukazivanje na probleme u funkcionisanju jedinica lokalne samouprave.

„Veoma važno pitanje je ono koje se tiče finansiranja opština i ovakve sastanke koristimo upravo da bi dobili informacije i čuli iskustva o načinu funkcionisanja i finansiranja opština u Evropi i regionu, te da takva rješenja primijenimo i u Crnoj Gori. Mnoge lokalne samouprave nijesu u prilici da dovoljno koriste sredstva iz evropskih fondova, jer nemaju novca da obezbijede participaciju koja se traži za realizaciju projekata. Zbog toga smo predložili Ministarstvu finansija da se uvede *revolving fond* iz kojeg bi se obezbijedila participacija i povećala sposobnost opština da koriste evropska sredstva“.

Franc Šauzberger, izvjestioc imenovan za mišljenje Komiteta regiona na temu „Strategija proširenja i glavni izazovi u periodu 2014–2015“, je ukazao na napredak koji su jedinice lokalne samouprave ostvarile u proteklom periodu u procesu evropskih integracija. Kako je dodao, to će biti konstatovano i u narednom mišljenju Komiteta regiona EU.

U prvom dijelu sastanka, članovi ZSO-a raspravljali su i o **Akcionom planu za reforme lokalne samouprave u Crnoj Gori**, koji je predstavila **Jadranka Vojinović, državna sekretarka u Ministarstvu unutrašnjih poslova Crne Gore**. Cilj tog plana je da se razvije i racionalizuje sistem lokalne samouprave Crne Gore. Komitet regiona pozdravio je napore koje Crna Gora preduzima u izgradnji državne i lokalne samouprave i napretku koji je postigla u pregovorima o pristupanju.

Raspravljalo se i o **poljoprivredi i ruralnom razvoju**. Uprkos napretku postignutom na području poljoprivredne politike i politike ruralnog razvoja, usklađivanje sa zakono-

davstvom EU na ovom području još je u relativno ranoj fazi. Kako je navela **Danijela Stolica, generalna direktorica Direktorata za poljoprivredu i ribarstvo u Ministarstvu poljoprivrede i ruralnog razvoja**, pripremljen je prvi program za podršku ruralnom razvoju u skladu s EU regulativom, čija će implementacija početi 2016. godine.

U posljednjem izvještaju Evropske komisije navodi se da Crna Gora, ako želi da zadovolji pravila EU-a, treba da nastavi sa reformama zakonodavstva i ponovo definiše njegov djelokrug na području usluga od opšteg interesa kao što su energija, komunikacije i saobraćajna infrastruktura.

Generalni sekretar Zajednice opština Crne Gore Refik Bojadžić, koji je bio uvodničar u ovu temu, je ukazao na to da „Evropska unija naglašava važnost usluga od javnog interesa dajući im značaj zajedničkih vrijednosti Unije i traži od država članica, ali i od država kandidata, da vode računa o tome da se usluge od javnog interesa pružaju na osnovu ekonomskih i finansijskih kriterijuma, koji omogućavaju ispunjavanje njihovih zadataka. Dostupnost, kvalitet i efikasnost usluga od javnog interesa po pristupačnoj cijeni, na cijeloj teritoriji, svim korisnicima, je izazov na koji treba da odgovori lokalna vlast u CG u dobroj komunikaciji i saradnji sa centralnom vlašću“.

Na kraju sastanka, konstatovano je da je četvrti sastanak Zajedničkog savjetodavnog odbora Crne Gore i Evropske unije potvrda da saradnja i partnerstvo između članova Komiteta regiona i njihovih kolega iz crnogorskih gradova i opština u kontinuitetu napreduju.

Takođe je predložena priprema novog zajedničkog izvještaja ZSO-a, koji bi bio fokusiran na **međuregionalnu i transnacionalnu saradnju**, sa osvrtom na prekograničnu saradnju, jadransko-jonsku strategiju i evropsku grupaciju za teritorijanu saradnju (EGTC).

Sljedeći sastanak ZSO zakazan je za prvi semestar 2015. godine u Briselu.

Izjašnjenje na Nacrt Zakona o upravnoj inspekciji

Komisija za razvoj lokalne samouprave Zajednice opština razmotrila je **Nacrt Zakona o upravnoj inspekciji** i, uzimajući u obzir dostavljena mišljenja jedinica lokalne samouprave, pripremila Izjašnjenje sa odgovarajućim predlozima koje je 25.09.t.g. dostavila obrađivaču na razmatranje prije utvrđivanja Predloga Zakona.

Uvažavajući značaj materije koja se uređuje predmetnim zakonom u odnosu na legitimisanje ministarstava, organa državne uprave, organa lokalne samouprave, organa lokalne uprave i brojne druge nosioce javnih ovlaštenja kao subjekte upravnog inspekcijskog nadzora, kojim se znatno proširuje predmet nadzora i ovlaštenja upravnog inspektora, Komisija je sugerisala obrađivaču da preispita **organizaciono rješenje** prema kome su poslovi upravnog inspekcijskog nadzora stavljeni u nadležnost Ministarstva unutrašnjih poslova, a koji koncept slijedi i Nacrt Zakona.

Komisija smatra da je organizacija obavljanja poslova upravnog inspekcijskog nadzora prethodno pitanje koje se mora sveobuhvatno sagledati, prije svega, sa aspekta otklanjanja sumnji u primjeni **načela samostalnosti**, a naročito **zaštite integriteta upravnih inspektora** utvrđenog Zakonom o državnim službenicima i namještenicima. U organizaciji državne uprave **upravna inspekcija mora dobiti punu samostalnost za vršenje nadzora** u obimu i na način utvrđenom Nacrtom, a samim tim i **potpuniju zaštitu integriteta upravnih inspektora**. Riješenja ponuđena Nacrtom i riješenje iz Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave prema kojima se poslovi upravnog inspekcijskog nadzora vrše u okviru Ministarstva unutrašnjih poslova, navedene principe dovode u pitanje, naročito u slučaju upravnog inspekcijskog nadzora koji se sprovodi neposredno u tom ministarstvu.

Komisija je ukazala da je, takođe, nesporno da **organi lokalne uprave** koji, u skladu sa lokalnim propisima, vrše nadzor nad radom ovih javnih službi, **nemaju nadležnost za vršenje upravnog inspekcijskog nadzora nad primjenom Zakona o upravnom postupku**.

Predloženo je da se zakonom, kao subjekt nadzora, mora obuhvatiti i ova grupa nosilaca javnih ovlaštenja (pravna lica čiji je osnivač država, odnosno opština) i to isključivo u odnosu na primjenu zakona kojim se uređuje upravni postupak, radi obezbjeđenja njegove dosljedne primjene u svim slučajevima kada se rješava o pravima, obavezama i pravnim interesima građana i drugih stranaka. S tim u vezi, Komisije smatra je da je u Osnovnim odredbama **neophodno precizno utvrditi sve subjekte nadzora**, te tako izbjeći eventualne dileme u njenoj budućoj primjeni po tom pitanju.

Obzirom na ovlaštenja koja su utvrđena upravnom inspektoratu, te specifičan predmet upravnog inspekcijskog nadzora, predloženo je **preispitivanje rješenja kojim se zvanja upravnog inspektora i uslovi za njihovo vršenje izjednačavaju sa zvanjima i uslovima propisanim Zakonom o državnim službenicima i namještenicima za ostale vrste inspekcijskog nadzora**.

Državni, odnosno lokalni službenici raspoređeni na poslovima pripreme, odnosno obrade velikog broja akata koji su predmet upravnog inspekcijskog nadzora imaju zvanja za koja su propisani isti ili čak zahtjevniji uslovi u pogledu nivoa kvalifikacije obrazovanja i radnog iskustva u odnosu na uslove utvrđene za upravnog inspektora (u određenom broju slučajeva i pravosudni ispit i pet do deset godina radnog iskustva), što dovodi u pitanje **stručni kredibilitet upravnog inspektora** kada u ovim slučajevima vrši upravni inspekcijski nadzor. Zato je Komisija predložila da za **sticanje zvanja upravnog inspektora** nije dovoljan samo poseban stručni ispit, već bi se **zakonom morala propisati posebna zvanja upravnih inspektora** u skladu sa članom 31, stav 1 Zakona o državnim službenicima i namještenicima, kao i **posebni uslovi za njihovo vršenje**, koji bi se morali poistovjetiti sa najzahtjevnijim uslovima za sticanje zvanja službenika raspoređenih na poslovima koji su predmet nadzora. Istovremeno je neophodno propisivanje zakonske obaveze njihovog redovnog stručnog osposobljavanja.

Vezano za nadzor nad primjenom propisa o državnoj upravi, prema koncepciji ovog zakona, predmet istog je, između ost-

alog, blagovremeno donošenje podzakonskih i pojedinačnih akata, izvršavanje prava i obaveza organa, unutrašnja organizacija organa, obezbjeđenje javnosti rada i sl.

Ukazano je na činjenicu da starješina organizuje rad državnog organa za koji je i odgovoran, te da donosi „podzakonska i pojedinačna akta u izvršavanju zakona iz oblasti državne uprave, naročito kada se tim aktima bliže uređuje sistem ili postupanje organa u ostvarivanju

prava građana, pravnih lica i drugih subjekata“.

Sa druge strane, u sistemu državne uprave utvrđeni su mehanizmi kontrole izvršavanja poslova koji su Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave stavljeni u nadležnost tog organa. Stoga, načelno smatramo da se **propisivanjem upravnog inspekcijskog nadzora nad izvršavanjem navedenih poslova direktno preuzima nadležnost organa koji vrši nadzor nad radom tog državnog organa**, što ne bi trebala biti intencija zakonodavca.

Prethodno obuhvata i postupanje organa u ostvarivanju prava građana, pravnih lica i drugih subjekata kome nije mjesto u poglavlju o nadzoru nad primjenom propisa o državnoj upravi, već u poglavlju o nadzoru nad primjenom propisa o upravnom postupku. Ukoliko je namjera obrađivača bila da normira druga prava građana o kojima se ne rješava po pravilima upravnog postupka, Komisija je stava da je istu neophodno precizirati.

Budući da organi lokalne uprave u rješavanju o pravima i obavezama građana, takođe, postupaju po pravilima upravnog postupka, radi sistematike ovog zakona, pravne sigurnosti i očekivanih pozitivnih efekata djelovanja upravnih inspektora, **načelno je sugerisano jasno razgraničenje predmeta nadzora kod prvostepenog i kod drugostepenog organa, te utvrđivanje roka do koga je upravna inspekcija ovlašćena da vrši nadzor.**

Ovo iz razloga što, prema odredbama ZUP-a, drugostepeni organ u žalbenom postupku, pazi po službenoj dužnosti na bitne povrede pravila postupka od strane prvostepenog organa (u koje spada i obezbjeđenje učešća stranke u postupku), pogrešno ili nepotpuno utvrđeno činjenično stanje i pogrešnu primjenu materijalnog prava. Dakle, upravna inspekcija ne bi trebala da postupa nakon isteka roka za žalbu, ako ista nije podnesena ili nakon dostavljanja žalbe drugostepenom organu, izuzev u dijelu ekonomičnosti i efikasnosti postupanja drugostepenog organa i dostavljanja spisa drugostepenom organu nakon podnijete žalbe.

Komisija je u Izjašnjenju ukazala da je nadležnost upravne inspekcije nad primjenom propisa o upravnom postupku koji se odnose na efikasnost i ažurnost u rješavanju upravnih stvari, pružanje pravne pomoći, troškove upravnog postupka i drugog, utvrđena članom 290 i 291 Zakona o opštem upravnom postupku, dok su članom 292 istog zakona propisana njena ovlašćenja, odnosno vrste upravnih mjera koje može izreći u slučaju neizvršenja, nesavjesnog, neblagovremenog ili nemarnog vršenja službenih obaveza, zloupotrebe službenog položaja ili prekoračenja ovlašćenja u primjeni pravila upravnog postupka, odlučivanja, vođenja propisanih evidencija i dr. U poglavlju koje uređuje nadzor nad primjenom propisa o državnim službenicima i namještenicima, taj **nadzor proširi na primjenu propisa o lokalnim službenicima i namještenicima** i svede isključivo na one institute na koje se inače ne primjenjuje ZUP (vođenje centralne kadrovske evidencije, drugih evidencija i sl.).

U odnosu na način na koji je uređen nadzor nad primjenom propisa u jedinicama lokalne samouprave, upućen je zahtjev obrađivaču i ukazano na obavezu usklađivanja Nacrta sa članom 8 Evropske Poveljom o lokalnoj samoupravi.

Naime, Zakonom o lokalnoj samoupravi precizno je utvrđena nadležnost organa lokalne samouprave (skupštine i predsjednika opštine), nadležnost, razlozi i način postupanja Vlade Crne Gore i Ministarstva unutrašnjih poslova u vršenju nadzora nad skupštinom opštine kada ne vrši svoje poslove u skladu sa zakonom, kao i razlozi za razrešenje, nadležnost, način i postupak razriješenja, opoziva i izglashavanja nepovjerenja predsjednika opštine.

Budući da je samo skupština opštine nadležna za „donošenje podzakonskih akata kojima se bliže uređuje sistem ili postupanje organa u ostvarivanju prava građana, pravnih lica i drugih subjekata“, tj, da je to pitanje na lokalnom nivou različito uređeno u odnosu na državnu upravu, **neprihvatljivo je rješenje iz člana 18 Nacrta prema kome se upravnoj inspekciji daju ovlašćenja da sprovodi upravni nadzor nad blagovremenošću njihovog donošenja i da skupštini opštine izriče mjere iz člana 21 Nacrta**. Isto se odnosi i na pojedinačne akte koje donosi skupština (izbor i imenovanja).

Izjašnjenje Komisije obuhvatilo je i više pojedinačnih primjedbi i sugestija koje se tiču ovlašćenja inspektora da predlaže mjere nadziranom subjektu, zvanja i uslove u pogledu iskustva za inspektore i za glavnog upravnog inspektora i sl.

Izjašnjenje na Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na nepokretnosti

Ministarstvo finansija je pripremio **Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na nepokretnosti** i dostavilo isti na izjašnjavanje jedinicama lokalne samouprave i Zajednici opština. Komisija za finansiranje lokalne samouprave Zajednice opština je, uzimajući u obzir dostavljena mišljenja jedinica lokalne samouprave, pripremila jedinstveno Izjašnjenje na Nacrt Zakona i dostavilo ga Ministarstvu finansija na dalje postupanje.

Načelne primjedbe i sugestije

Budući da se radi o propisu kojim se regulišu pitanja iz domena jednog od najznačajnijih prihoda jedinica lokalne samouprave i kojim se uređuju osnovni elementi poreza na nepokretnosti čiji prihodi u cjelini pripadaju jedinicama lokalne samouprave koja ovaj porez uvodi svojim propisom, stara se o njegovoj naplati i vrši kontrolu naplate, ukazujemo da Ministarstvo finansija, kao obrađivač ovog propisa, **nije ispoštovalo proceduru utvrđenu Zakonom o lokalnoj samoupravi u odnosu na rok od 15 dana za izjašnjavanje, čime je povrijeđeno pravo jedinica lokalne samouprave na izjašnjavanje u zakonom utvrđenom roku.**

Nacrtom Zakona se, **pod izgovorom unaprjeđenja poslovnog ambijenta, dodatno opterećuju poreski obveznici na koje se odnosi osnovna stopa oporezivanja.** Oslobođanjem obaveze plaćanja poreza na nepokretnosti na građevinske objekte i posebne djelove stambene zgrade koji se u poslovnim knjigama investitora vode kao „zalihe gotovih proizvoda“ i koji su namijenjeni daljoj prodaji za godinu u kojoj je izdata upotrebna dozvola, kao i za godinu koja slijedi toj godini; utvrđivanjem niže stope poreza za ugostiteljske objekte sa 4**** i više zvjezdica, i dr. na račun povećanja donjeg limita za oporezivanja sa 0,10% na 0,25% (što čini povećanje

za 150%) znatno utiče na povećanje opterećenja poreskih obveznika (izuzev onih na koje se odnose oslobođenja i olakšice), što će u krajnjem imati za posljedicu znatno manji stepen naplate prihoda po osnovu poreza na nepokretnosti.

Važeće stope poreza na nepokretnosti primjerene su sadašnjem ekonomskom trenutku i snazi poreskih obveznika, te da bi svako njihovo značajnije povećanje imalo za posljedicu veće opterećenje poreskih obveznika, a samim tim i manji stepen naplate ovih prihoda.

Pojedinačne primjedbe

Nacrtom Zakona propisuje se da je obveznik poreza na nepokretnosti pravno ili fizičko lice koje je vlasnik nepokretnosti na dan 1. januara godine za koju se porez utvrđuje, te da je vlasnik nepokretnosti lice koje je steklo pravo svojine na nepokretnosti kupoprodajom, razmjenom, nasljeđivanjem, poklonom, i drugim pravnim poslovima i načinima sticanja prava svojine na nepokretnosti, u skladu sa zakonom.

Ovakvom definicijom pojma „**poreskog obveznika**“ nije obuhvaćen najveći broj poreskih obveznika čije je pravo svojine već upisano u katastar nepokretnosti, nego se samo tretira pravo svojine koje je stečeno na neki od predloženih načina, čime se direktno **derogiraju odredbe Zakona o svojinsko-pravnim odnosima i Zakona o državnom premjeru i katastru** kojima se sistemski reguliše ovo pitanje. Dodatno, ovako utvrđena definicija pojma „poreski obveznik“ ne daje mogućnost da se poreska obaveza utvrđuje i za slučaj kada je objekat izgrađen i upisan u katastru, a da istom nije prethodio bilo kakav pravni posao, odluka suda ili nadležnog organa.

Budući da najveći broj podataka o vlasnicima na nepokretnosti ostaje neizmijenjen, jer nepokretnosti tokom svake kalendarske godine ne mijenjaju svog vlasnika, to bi za slučaj da ostane predloženo zakonsko rješenje kao u Nacrtu, poreski organ bio u obavezi da za najveći broj poreskih obveznika, koji nijesu mijenjali vlasništvo na nepokretnostima i kod kojih je u katastru nepokretnosti upisano svojinsko pravo, pribavlja podatke o načinu i trenutku sticanja njihovih nepokretnosti iz katastra nepokretnosti, ili takav podatak posebno utvrđuje u poreskom postupku.

Komisija za finansiranje lokalne samouprave smatra da termin „poreski obveznik“ treba definisati na način kojim će se

utvrditi da je **obveznik poreza na nepokretnosti je vlasnik nepokretnosti upisan u katastru nepokretnosti, odnosno drugoj evidenciji nepokretnosti na dan 1. januara godine za koju se porez utvrđuje.**

Posebno značajne primjedbe na Nacrt Zakona, Komisija je dala u odnosu na utvrđenu visinu donje granice stope poreza na nepokretnosti od 0,25%. **Podizanjem najniže poreske stope sa 0,10% na 0,25% lančano će se prouzrokovati podizanje ostalih stopa koje su do sada bile veće od najnižih, što će imati za krajnju posljedicu značajan rast optećenja poreskih obveznika i manji stepen naplate prihoda od poreza na nepokretnosti. Previsoka donja granica stope poreza na nepokretnosti neprihvatljiva**, naročito kada je u pitanju oporezivanje zemljišta, pomoćnih objekata, magacinskih objekata, garaža, podruma, i sl. Ukazano je da će ovako utvrđena donja granica poreske stope proizvešće posebno negativan uticaj na poreske obveznike na sjeveru zemlje, čiji je nivo životnog standarda niži od državnog prosjeka, te prouzrokovati masovno odbijanje plaćanja poreza. Zbog ovih i niza drugih razloga, **Komisija smatra da je neophodno zadržati važeće zakonsko rješenje po kojem će se poreska stopa kretati u rasponu od 0,10% do 1,00%.**

Predložene odredbe Nacrta Zakona kojima se utvrđuje oslobađanje obaveza plaćanja poreza na nepokretnosti na građevinskim objektima i posebnim djelovima stambene zgrade u svojini investitora koje u poslovnim knjigama iskazuju kao “zalihe gotovih proizvoda” i koji su namjenjeni za dalju prodaju, za godinu u kojoj je izdata upotrebna dozvola, kao i godinu koja slijedi toj godini, po mišljenju Komisije, utvrđene su **pod pritiskom tzv. građevinskog lobija, a znače suštinsko davanje povoljnosti građevinskim kompanijama i veliko stimulisanje dalje gradnje.** Nezavisno od pitanja računovodstvenih standarda, vodile se nepokretnosti u poslovnim knjigama investitora kao zalihe ili stalna imovina, **te nepokretnosti su imovina koja fizički opterećuje prostor i kao takva mora biti oporezovana.** Utvrđivanjem ovakvog

oslobađanja, ostali poreski obveznici se dovode u neravnotežan položaj, a stimulišu se investitori koji vršenjem djelatnosti ostvaruju značajne iznose dobiti. Zbog toga je navedene odredbe neophodno brisati.

No, kako postoji bojazan da će zakonodavac, ipak, ostati pri ovako formulisanim normama, Komisija je zauzela stav da iste treba preformulisati na način kojim će se definisati da se predloženo oslobađanje **ne odnosi** na građevinske objekte i posebne djelove stambenih zgrada u svojini investitora koje se **u poslovnim knjigama vode kao zalihe gotovih proizvoda, a koji se koriste za sticanje prihoda kroz rentiranje istih.** Oslobađanje plaćanja poreza, po mišljenju Komisije, mogu ostvariti samo oni investitori za koje je **u Centralnom registru privrednih subjekata upisana kao osnovna djelatnost izgradnja stambenih i nestambenih zgrada, pri čemu takav investitor mora biti upisan u katastru nepokretnosti kao vlasnik nepokretnosti, sa osnovom sticanja „građenje“.**

Nacrtom Zakona se utvrđuje mogućnost uvećanja stope poreza za sekundarne objekte, osim za objekte koji imaju sklopljen ugovor sa turističkom agencijom ili lokalnom turističkom organizacijom i po tom osnovu, u godini koja prethodi godini za koju se utvrđuje porez, ostvarenu prosječnu popunjenost kapaciteta od najmanje 60 dana na godišnjem nivou. Komisija za finansiranje lokalne samouprave je mišljenja da navedeni uslovi **ne mogu biti osnov za oslobađanje obaveze plaćanja poreza na nepokretnosti, već jedino turističke takse.** Samim davanjem mogućnosti za izdavanje odobrenja za obavljanje ugostiteljske djelatnosti vlasnicima sekundarnih stambenih jedinica, uklonjena je bilo kakva barijera za stavljanje ovakvih objekata u funkciju turizma. Pojedine jedinice lokalne samouprave ove objekte, na predlog Ministarstva održivog razvoja i turizma, već oslobodile obaveze plaćanja turističke takse. **Poreski ambijent za obavljanje ove djelatnosti na lokalnom nivou je već aposolutno stimulativan. Ovako utvrđena mjera može isključivo proizvesti prostor za manipulacije ugovorima sa turističkim agencijama, odnosno rezultirati smanjenjem lokalnih javnih prihoda, a ne nikako povećanjem turističkog prometa.**

Komisija za finansiranje lokalne samouprave Zajednice opština je dala i drugi niz primjedbi na odredbe Nacrta Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na nepokretnosti (u odnosu na pojedine definicije koje se odnose na nepokretnosti obuhvaćene članom 9a Zakona; rok za podnošenje poreske prijave i donošenje poreskog rješenja; rokove za plaćanje poreske obaveze; definisanje inspekciskog nadzora i kaznenih odredbi, i dr.) koje će Ministarstvo finansija razmotriti prilikom utvrđivanja konačnog teksta Nacrta Zakona.

Komunalno opremanje građevinskog zemljišta - kako dalje?

Poslovi uređenja prostora, uz komunalne djelatnosti, predstavljaju samu srž i osnovni razlog organizovanja lokalne samouprave, kao nivoa vlasti najbližeg građanima, u kojima se na sistematski način ostvaruju potrebe od neposrednog i zajedničkog interesa za lokalno stanovništvo i privredne subjekte koji posluju na njenoj teritoriji. Stoga, **kvalitetno uređen sistem komunalnog opremanja građevinskog zemljišta od presudnog je značaja za podsticanje sveukupnog ekonomskog i društvenog razvoja.**

Ministarstvo nadležno za vođenje politike u ovoj oblasti, **rukovođeno motivom povećanja rejtinga na rang listi Lakoće poslovanja**, ušlo je u reforme kojima se predlaže se **ukidanje naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta počev od 1. januara 2016. godine, čime se ugrožava sistem lokalne samouprave u ovoj oblasti.**

Ovakva mjera proizilazi iz obrazloženja obrađivača da su „prihodi od ove naknade u direktnoj vezi sa investicijama, te ukoliko istih ne bude, ili budu na nižem nivou, lokalne samouprave Crne Gore ostaće bez značajnog izvora finansiranja“. Međutim, trenutne fluktuacije na građevinskom tržištu ne mogu biti razlog za ukidanje najizdašnjeg kapitalnog prihoda lokalnih samouprava, koji je istovremeno jedini izvor sredstava za finansiranje komunalnog opremanja građevinskog zemljišta. **Ako lokalne samouprave ostanu i bez ovog izvora sredstava, biće u potpunosti onemogućene da komunalno opremaju građevinsko zemljište.** Ovo je neprihvatljivo iz razloga što neopremljeno građevinsko zemljište nije privlačno za investitore i njihove nove investicije, jer će praktično biti prepušteni sami sebi u sijasetu nerješениh i za njih nerješivih odnosa, čime će se onemogućiti realizovanje potencijalnih investicija.

S druge strane, **lokalne samouprave imaju zakonom utvrđene mjere i mehanizme za rješavanje prethodnih pitanja koja su aktuelna u oblasti komunalnog opremanja**, kakve su mjere eksproprijacije u cilju rješavanja imovinsko-pravnih odnosa i mogućnost izmjene i dopune lokalnih planskih dokumenata za potrebe realizovanja investicija koje se odnose na izgradnju komunalne infrastrukture. Takođe, u slučaju kada investitor sam komunalno oprema građevinsko zemljište, javlja se niz

nenormiranih pitanja u pogledu sticanja prava svojine nad komunalnom infrastrukturom, koja predstavlja državnu svojinu na kojoj svojinsko-pravna ovlašćenja vrši opština.

Nadalje, Radnom verzijom Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata predlaže se da jedinica lokalne samouprave omogući investitoru odloženo plaćanje naknade na period do 10 godina, u mjesečnim iznosima uplate naknade. U slučaju prihvatanja ovog rješenja, lokalne samouprave, iz razloga nedostatka ukupno potrebnih sredstava, ne bi bile u mogućnosti da u rokovima koji predstavljaju realne potrebe investitora, obzirom da je zakonski rok za završetak građenja objekta maksimalno tri godine, završe komunalno opremanje, što je neprihvatljivo iz pozicije investitora.

Pored svega navedenog, Radnom verzijom Zakona predlaže se **da naknada ne može prelaziti iznos stvarnih troškova komunalnog opremanja.** Uvođenjem stvarnih troškova komunalnog opremanja kao osnove za utvrđivanje visine naknade, dovelo bi do toga da su **stvarni troškovi opremanja u novoplaniranim naseljima daleko veći od visine naknade koja se trenutno utvrđuje, dok bi troškovi u zonama koje su komunalno opremljene bili znatno manji od sredstava koja su uložena u prethodnom periodu u njihovo opremanje.**

Ukidanjem elementa lokacijske povoljnosti (osnova za utvrđivanje gradske rente) došlo bi se do situacije da se za **atraktivne lokacije u centrima naselja plaća znatno manja naknada u odnosu na lokacije na periferijama, što bi demotivisalo investitore da ulažu u izgradnju u novoplaniranim naseljima.** Ukoliko bi se kroz dalju reformu uređivanja građevinskog zemljišta utvrdio način naplate gradske rente od svih korisnika prostora, a ne samo od in-

vestitora, onda bi se moglo razmišljati o rasterećenju naknade za komunalno opremanje od ovog elementa, odnosno uvođenja naknade kao izraza stvarnih troškova dovođenja komunalne infrastrukture do lokacije investitora. Zahvatanje gradske rente (njeno utvrđivanje, način naplate, obveznici i dr.) predstavlja ključno pitanje od čijeg rješavanja zavise i mogući pravci reforme sistema uređivanja građevinskog zemljišta. U suprotnom, **u slučaju ukidanja gradske rente bez nadomještanja sa drugim adekvatnim izvorom prihoda dovela bi se u pitanje stabilnost komunalnog opremanja građevinskog zemljišta, odnosno, u krajnjem, održivost sistema finansiranja lokalnih samouprava.**

U prilog ovom stavu govore i podaci o negativnom uticaju ukidanja naknade za korišćenje gradskog građevinskog zemljišta na finansije lokalne samouprave, zbog činjenice da isti nijesu adekvatno supstituisani. Tako su tekući nivoi zaduženja pojedinih lokalnih samouprava u visini izgubljenih sredstava od ove naknade. Pored toga, značajno je na-

pomenuti da postojeća visina naknade za komunalno opremanje ne obezbeđuje sredstva za finansiranje izgradnje neophodne komunalne infrastrukture zajedničke potrošnje (zelene javne površine, dječija igrališta, parkovi, pješačke staze i travnjaci, gradski komunalni objekti, groblja, deponije, atmosferska kanalizacija, javna rasvjeta, i dr.

Predlaganjem rješenja po kome vlasnik zemljišta na kome je predviđena izgradnja komunalne infrastrukture može od trenutka usvajanja planskog dokumenta tražiti da se vlasništvo nad zemljištem prenese lokalnoj samoupravi, bez prava protivljena lokalne samouprave, kao i uz

obavezu da mu najkasnije u roku od godine dana isplati naknadu, obesmišljava godišnje planiranje komunalnog opremanja i vođenje lokalne politike razvoja u ovoj oblasti. Po prirodi stvari, vlasnici zemljišta na kojem se planira izgradnja komunalne infrastrukture, u vremenima ekonomske i sveukupne krize, a u cilju obezbjeđivanja prihoda, će u trenutku stupanja na snagu ovog zakonskog rješenja masovno podnijeti zahtjeve za prenos vlasništva na lokalnu samoupravu, što će dovesti do velikog pritiska na lokalne budžete, čime će se ugroziti stabilnost lokalnih finansija.

Ovakvo stanje lokalnih finansija ne može biti ublaženo utvrđivanjem većeg donjeg limita stope poreza na nepokretnosti, kao što je to predloženo tekstom Nacrta Zakona o porezu na nepokretnosti, koji će i pored potencijala koji predstavlja, u krajnjem imati za posljedicu znatno manji stepen naplate prihoda po osnovu poreza na nepokretnosti.

Zaključak:

Prilikom pripreme i sprovođenja bilo kakvih reformi koje za posljedicu imaju ukidanje pojedinih lokalnih fiskaliteta mora se obezbijediti njihovo nadomještanje drugim koji su po svojoj izdašnosti i mehanizmu za naplatu adekvatni. U tom smislu je i Preporuka (2005) br. 21 Savjeta Evrope koja jasno navodi: „Generalno, kada više vlasti donose odluke koje smanjuju poresku osnovicu lokalnih vlasti, treba obezbijediti nadoknadu.“

Međutim, na osnovu svega izloženog može se zaključiti da se lokalnim samoupravama ne obezbeđuje drugi izvor prihoda koji bi predstavljao adekvatan supstitut za slučaj ukidanja jednog od njihovih najznačajnijih prihoda – naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta.

Prije posezanja za ovako radikalnom mjerom, treba pripremiti sveobuhvatnu analizu prednosti i nedostataka uticaja ovakvog rješenja kako u odnosu na najbitniju nadležnost lokalne samouprave – obezbjeđenje funkcionalnog komunalnog sistema, tako i u odnosu na cjelokupan sistem finansiranja lokalnih samouprava.

Priručnik za pripremu programskog zadatka za izradu lokalnog planskog dokumenta

Uređivanje prostora je Zakonom o lokalnoj samoupravi utvrđeno kao jedan od sopstvenih poslova lokalne samouprave, dok je Zakonom o uređenju prostora utvrđeno da lokalna planska dokumenta donosi jedinica lokalne samouprave. Iako se sama priprema lokalnih planskih dokumenata povjerava profesionalnim timovima, **priprema programskog zadatka za izradu lokalnog planskog dokumenta utvrđena je kao nadležnost i obaveza lokalne samouprave.**

Budući da se organi lokalne uprave osnivaju prvenstveno radi obavljanja administrativnih poslova, u najvećem broju lokalnih samouprava nema dovoljno stručnog kadra, niti znanja i iskustava da bi se kvalitetno odgovorilo na jedan ovako kompleksan posao koji zahtjeva multidisciplinarni pristup i presjek cjelokupnih životnih i privrednih aktivnosti koje se obavljaju ili za koje ima potencijala da se obavljaju na određenom području odnosno teritoriji za koju se plan donosi. U praksi to veoma često rezultira situacijom da lokalne samouprave nijesu zadovoljne kvalitetom pripremljenog planskog dokumenta, dok planerske kuće, koje su bile angažovane za njegovu pripremu, odgovaraju da na kvalitet rješenja u planskom dokumentu značajno utiče i kvalitet programskog zadatka.

Imajući prethodno u vidu, **Zajednica opština je, uz podršku Misije OEBS-a u Crnoj Gori, započela aktivnosti na pripremi Priručnika kojim bi se dale smjernice za kvalitetno sagledavanje postojećeg stanja i planiranja ubrzanog razvoja potencijala određenih područja. Glavni cilj izrade Priručnika je podizanje znanja nadležnim organima lokalne samouprave**

ve i lokalne uprave za pripremu programskih zadataka za izradu lokalnih planskih dokumenata, kako bi im se na taj način omogućilo da budu nosioci kreiranja lokalne politike razvoja zajednice u cjelini, kao i da zaštite javni interes kroz prostorno planiranje.

Slijedeći zakonodavni okvir Evropske unije koji se odnosi na životnu sredinu, Skupština Crne Gore je usvojila Zakon o strateškoj procjeni uticaja, sa ciljem da se obezbijedi da pitanja životne sredine i zdravlje ljudi budu potpuno uzeta u obzir prilikom razvoja planova i programa. Kako se **odluka o potrebi izrade straške procjene,** na osnovu člana 31 Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata, **donosi zajedno sa odlukom o pristupanju izradi planskog dokumenta,** ocijenjeno je da se u Priručniku na sveobuhvatan način razmotri i međusobni odnos između ova dva dokumenta, kao i da se **pripremi model programskog zadatka za izradu strateške procjene uticaja.**

Inicijativa za uređenje pitanja prenamjene objekta ili djela objekta

Zakon o stanovanju i održavanju stambenih zgrada u članu 22 je predvidio mogućnost „pretvaranja posebnog i zajedničkog dijela stambene zgrade u poslovnu prostoriju“.

U praksi se često dešava da posle određenog vremenskog perioda, zbog promjene ukupnog socio-ekonomskog okruženja, potrebe i prioriteta u rješavanju potreba se mijenjaju, što, po prirodi stvari, utiče na zainteresovanost za određeni način korišćenja posebnog dijela objekta. Smanjenje ekonomske aktivnosti dovelo je do manjeg interesovanja za poslovne prostore pa se u značajnom broju slučajeva njihovi vlasnici, odnosno korisnici obraćaju zahtjevom za vraćanje u prvobitno stanje. Međutim, shodno odredbi člana 22 Zakona i Uredbi donijetoj na osnovu odnosno člana, organ lokalne uprave

nema ovlaštenja za postupanje po podnijetim zahtjevima. Ova vrsta promjene je značajna za vlasnika objekta imajući u vidu da se u zavisnosti od namjene objekta utvrđuje visina poreske stope za obračun poreza na nepokretnosti. Takođe, shodno materijalnim propisima, vlasnici odnosno korisnici poslovnih prostorija plaćaju cijenu električne energije, vode, naknade za sakupljanje i odlaganje otpada u uvećanim iznosima.

Polazeći od svega navedenog, Komisija za prostorno planiranje i komunalne djelatnosti Zajednice opština predložila je izmjenu člana 22 Zakona, na način da se omogući promjena načina korišćenja posebnog i/ili zajedničkog dijela stambene zgrade za potrebe poslovanja, odnosno poslovne prostorije za potrebe stanovanja.

Inicijativa je pripremljena na zahtjev Opštine Berane.

Promovisanje ljudskih prava i zaštita manjina u jugoistočnoj Evropi

Projekat "Promovisanje ljudskih prava i zaštita manjina u jugoistočnoj Evropi", kao zajednički projekat Savjeta Evrope i Evropske unije, ima za cilj da unaprijedi ostvarivanje prava manjina na različitim nivoima vlasti zasnovanim na standardima Savjeta Evrope u ovoj oblasti i, posebno, na Okvirnoj konvenciji za zaštitu nacionalnih manjina (FCNM) i Evropskoj povelji o regionalnim ili manjinskim jezicima (ECRML). Projekat obuhvata **grant šemu za podršku 36 opština u regionu**, u razvijanju konkretnih rješenja za uklanjanje prepreka u ostvarivanju manjinskih prava na lokalnom nivou, uz tehničku pomoć Savjeta Evrope. Opštine su izabrane u otvorenom postupku na osnovu unaprijed definisanih kriterijuma. **Grant za svaku lokalnu samoupravu je ograničen na 18.000 eura, uz učešće lokalnih samopra u iznosu od 10% u ukupnom budžetu projekta.**

Od 152 validno dostavljenih prijava, 41 prijava je došla iz Srbije, 24 aplikacije iz "bivše jugoslovenske Republike Makedonije", 23 aplikacije sa Kosova, 19 aplikacija iz Hrvatske, 17 aplikacija iz Albanije, dok su po 14 prijava pristigle iz Bosne i Hercegovine i Crne Gore. Selekciona komisija je donijela odluku o izboru **4 projekta iz Crne Gore**, koja će dobiti sredstva u ukupnom iznosu od 72.000,00 eura. Odabrani su sljedeći projekti:

1. Tivat

Oblast: Obrazovanje

Manjine na koje se projekat odnosi: Egipćani

Projekat predviđa uključivanje egipatske i romske djece u crnogorski obrazovni sistem kroz saradnju sa egipatskim i romskim asistentima u nastavi i ekspertskim timovima koji blisko saradjuju sa Savjetovalištem za djecu i roditelje.

2. Kotor

Oblast: Mediji

Manjine na koje se projekat odnosi: Hrvati

Projektna ideja predviđa upotrebu hrvatskog jezika u štampanim medijima, tj. izdavanje časopisa „Hrvatski glasnik“ koji promovise kulturno nasljeđe i događaje hrvatske nacionalne manjine u Crnoj Gori.

3. Bijelo Polje

Oblast: Kultura

Manjine na koje se projekat odnosi: Bošnjaci

Projektna ideja ima za cilj da promoviše i afirmiše tradiciju i kulturu bošnjačke nacionalne manjine, uz aktivno učešće zaposlenih i organa lokalne samouprave. Projekat će podržati naučne i ekspertske skupove koji će se baviti međunarodnim i nacionalnim mehanizmima za zaštitu nacionalnih manjina i savremenom bošnjačkom književnošću.

4. Plav

Oblast: zvanična upotreba jezika

Manjine na koje se projekat odnosi: Albanci, Bošnjaci

Projektna ideja ima za cilj da poboljša rad opštinskih službi osnivanjem kancelarije za prevod glavnih opštinskih dokumenata na albanski i srpski jezik. Projekat će angažovati lokalne prevodioce i opremiti konferencijske sale za obezbjeđivanje prevoda.

U cilju pripreme osnove za realizaciju projekta pomoću šeme malih grantova, Savjet Evrope organizuje prvu regionalnu **konferenciju "Zaštita manjina u jugoistočnoj Evropi"**, koja će se održati u Skoplju od 26. – 27. novembra 2014. godine i koja će okupiti članove Upravnog odbora projekta, predstavnike 36 odabranih opština i predstavnike Savjeta Evrope. Konferencija će poslužiti kao prilika da se korisnici upoznaju i razmijene iskustva, predstavne probleme sa kojima se svakodnevno susreću, a takođe i da identifikuju i promovisu primjere dobre prakse iz svojih opština i gradova.

U okviru konferencije, biće organizovan poseban okrugli za predsjednike opština/zamjenike i predstavnike službi za zaštitu prava nacionalnih manjina u opštinama, kako bi razgovarali o primjerima dobre prakse, kao i načinima prilagođavanja i usvajanja primjera dobre prakse iz drugih zemalja. U isto vrijeme, predstavnici opština koji se bave direktno pitanjima zaštite prava manjina će razgovarati o tome kako da se prevaziđu prepreke u praksi.

Novo rukovodstvo Evropske unije

Tekuća, 2014. godina biće zapamćena kao godina u kojoj je izabrano i **ново rukovodstvo Evropske unije**. Nakon što su u maju završeni **izbori za Evropski parlament**, države članice krenule su u proces izbora novog rukovodstva Evropske unije.

Početkom jula na svojoj prvoj sjednici, **Evropski parlament** je za **predsjednika** izabrao **Martina Šulca**, koji je tu funkciju obavljao i u ranijem sazivu Evropskog parlamenta, a sad je ponovno dobio priliku da vodi ovu instituciju u naredne dvije i po godine.

Takođe, krajem juna na mjesto **predsjednika Evropske komisije**, jednog od najvažnijih organa Evropske unije, predložen **Žan Klod Junker**, bivši premijer Luksemburga.

Krajem avgusta Evropska unija je predložila **Donalda Tuska**, bivšeg poljskog premijera, za predsjednika Evropskog savjeta, koji tu funkciju treba da preuzme 1. decembra 2014. godine od sadašnjeg predsjednika Hermana van Rompeja.

Predsjednici institucija EU – ko šta radi?

Predsjednik Evropskog parlamenta – Martin Šulc

Mandat: avgust 2014. – januar 2017.

Biraju ga: zastupnici Evropskog parlamenta

Uloga:

- osigurava pravilnu implementaciju parlamentarnih postupaka;
- nadgleda razne aktivnosti Parlamenta i odbore;
- zastupa Parlament u svim pravnim pitanjima i među-narodnim odnosima;
- daje konačnu saglasnost na budžet EU.

Predsjednik Evropskog savjeta – Herman Van Rompej

Mandat: jun 2012. – novembar 2014.

Imenuju ga: nacionalni čelnici (šefovi država ili vlada država članica EU).

Uloga:

- upravlja radom Evropskog savjeta u utvrđivanju opšteg političkog smjera i prioriteta EU u saradnji s Komisijom;
- promovise koheziju i konsenzus u Evropskom vijeću;
- zastupa EU na spoljopolitičkom planu u međunarodnim pitanjima i pitanjima sigurnosti

U jedinstvenom institucionalnom uređenju EU:

- opšte prioritete EU određuje **Evropski savjet**, na čijim se zasjedanjima sastaju nacionalni čelnici i čelnici EU;
- neposredno izabrani zastupnici zastupaju evropske građane u **Evropskom parlamentu**;
- interese EU kao cjeline promovise **Evropska komisija**, čije članove imenuju nacionalne vlade;
- interese svojih zemalja vlade brane u **Savjetu Evropske unije**.

Svatom od glavnih institucija EU (Evropski parlament, Evropski savjet i Evropska komisija) predsjedava predsjednik.

Savjet EU, u okviru kojeg nacionalni ministri raspravljaju o zakonodavstvu EU, nema stalnog jedinstvenog predsjednika. Za rad Savjeta nadležna je država koja predsjedava Savjetom (trenutno je to Italija). Zemlje koje predsjedavaju Savjetom mijenjaju se svakih 6 mjeseci. Sastancima Savjeta predsjedavaju predstavnici države koja predsjedava.

Predsjednik Evropske komisije – Žan Klod Junker

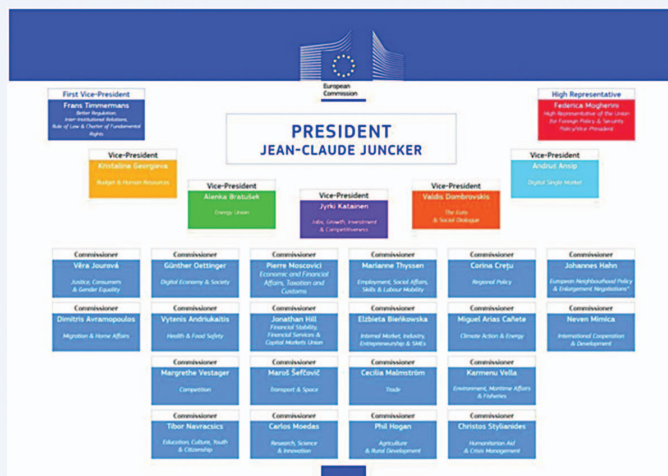
Mandat: novembar 2014. - oktobar 2019.

Imenuju ga: nacionalni čelnici (šefovi država ili vlada država članica EU), uz potvrdu Evropskog parlamenta.

Uloga:

- daje politička uputstva Komisiji;
- saziva sastanke kolegijuma komesara i predsjedava im;
- upravlja radom Komisije u implementaciji politika EU;
- učestvuje na sastancima grupe G7;
- daje svoj doprinos glavnim raspravama u Evropskom parlamentu, među vladama EU i u Savjetu Evropske unije.

Novo političko vođstvo Evropske komisije

Političko vođstvo Evropske komisije čine komesari.

Komisija je sastavljena od 28 članova kolegijuma komesara i čine ga **predsjednik Komisije, sedam potpredsjednika**, uključujući prvog potpredsjednika i visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku i **dvadeset komesara zaduženih za pojedine resore**.

Svaka država članica u Komisiji ima svog komesara koji učestvuje u njenom političkom vođstvu tokom svog petogodišnjeg mandata. Svakom komesaru predsjednik dodjeljuje dužnosti vezane uz određeno područje politike.

Novoizabrani predsjednik Evropske komisije Žan-Klod Junker predstavio je novi sastav Evropske komisije koji se drastično razlikuje od starog ne samo po sastavu, već i po strukturi portfelja.

Glavna novina je što će, umjesto dosadašnja četiri ravnopravna potpredsjednika Komisije, sada postojati „**prvi potpredsjednik**“, a tu funkciju je dobio **Frans Timmermans, bivši šef holandske diplomatije**. Kako je Junker naveo na konferenciji za medije u Briselu, prvi potpredsjednik će biti njegova desna ruka i imaće praktično ista ovlaštenja kao i on.

Pored toga, postojaće i **četiri „potpredsjednika bez portfelja“** sa zadatkom da nadziru komesare čiji se mandati prepliću. To su **bivši premijeri Finske i Letonije Jirki Katainen i Valdis Dombrovskis, i**

bivši premijeri Estonije i Slovenije Andrus Ansip i Alenka Bratušek.

Zvanje **potpredsjednika** ima i **Federika Mogherii**, novoizabrana šefica diplomatije EU.

Austrijanac Johanes Han je u novom sastavu Evropske komisije zamijenio dosadašnjeg komesara za proširenje Štefana Filea, i on je sada **komesar za susjedску politiku i pregovore o pridruživanju**.

Uprkos najavama da će iz naziva direktorata biti izbačena riječ „proširenje“, portfelj je samo neznatno promijenio ime, pa je sada puni naziv „**Direktorat za susjedску politiku i pregovore o pridruživanju**“.

Han je u obraćanju Evropskom parlamentu potvrdio ranije najave novoizabranog predsjednika Evropske komisije Žan-Kloda Junkera da se nijedna država neće pridružiti Uniji do kraja decenije.

„Realistično, nijedna zemlja neće u tom periodu biti spremna na pridruživanje Uniji, ali to ne znači da će proces proširenja biti obustavljen, jer će se pregovori o pridruživanju nastaviti sa državama kao što su Srbija i Crna Gora“, naveo je Han.

Izabrani komesar je poslanicima Spoljnopolitičkog odbora Evropskog parlamenta naveo da je bitno da u zemljama na putu u EU radi sposobna državna uprava.

On je, takođe, predočio da pravosuđe mora biti profesionalno i nezavisno, kao i da je diskriminacija neprihvatljiva. Prema njegovim riječima, sve ovo, zajedno sa borbom protiv korupcije, su osnovna polazišta "oko kojih neće biti nagodbe".

Izabrani komesar za susjedскую politiku i pregovore o pridruživanju je podvukao da će EU uložiti velike napore za sređivanje ekonomija i posticanje privrednog rasta i konkurentnosti u zemljama na putu ka Uniji, uz valjano korišćenje pripremnog finansijskog IPA II fonda EU.

Otvoreni dani 2014 „12. Nedjelja evropskih regiona i gradova“

U Briselu su se od 6-9. oktobra održali **Otvoreni dani**, koji su okupili preko 6.000 predstavnika lokalnih i regionalnih vlasti. U okviru ovog događaja, održan je veliki broj radionica posvećenih temama od interesa za evropske lokalne i regionalne vlasti.

„Otvoreni dani“ predstavljaju skup posvećen razmjeni znanja i iskustava lokalnih i regionalnih vlasti na nivou Evrope o temama grupisanim u 3 oblasti:

1. **Povezivanje regionalnih strategija:** pametna specijalizacija, digitalna agenda, podrška malim i srednjim preduzećima (MSP), niskougljenična ekonomija (uz podršku Evropskog regionalnog razvojnog fonda - ERDF), obuke i socijalna inkluzija (podržan od strane Evropskog socijalnog fonda - ESF), podsticaj inovacijama, kreativnosti i modernizaciji u evropskom industrijskom sektoru, urbana dimenzija.
2. **Izgradnja kapaciteta:** razmjena dobrih praksi i instrumenata u upravljanju programima (finansijski inženjering, procedure javnih nabavki, evaluacija učinka i uticaja sa akcentom na standarde transparentnosti i aranžmane partnerstva).
3. **Teritorijalna saradnja:** nova generacija pan-evropskih programa (INTERREG, URBACT, ESPON, INTERACT); međunarodna saradnja.

Zajednica opština Crne Gore i Opština Kotor su bili partneri i koorganizatori (sa još 14 partnera iz Italije, Hrvatske, Slovenije, Grčke, Srbije, BiH) radionice na temu **„Strategija EU za Jadransko-Jonski region – uloga regiona u njenoj implementaciji“**.

Nakon usvajanja Strategije od strane Evropskog parlamenta, Evropska komisija je u junu objavila predlog Akcionog plana implementacije same Strategije. Komitet regiona Evropske unije do kraja novembra treba da da svoje mišljenje i predloži vrste projekata koje bi Jadransko-Jonska strategija trebala u budućem periodu da finansira.

Strategija EU za Jadransko-Jonski region počiva na podsticanju **“plavog rasta”**, tj. **razvoju pomorske ekonomije, razvoju saobraćajnih i energetske veze, zaštiti životne sredine i razvoju održivog turizma**.

Makroregionalni pristup je novi oblik saradnje između susjednih regiona u EU i izvan nje, kako bi se bolje iskoristili postojeći instrumenti evropskih fondova, tj. kako bi se sinergijom različitih instrumenata i politika za isti novac postigla veća dodatna vrijednost.

U okviru ove radionice, predstavljena su i diskutovano se o **4 osnovna stuba Strategije: plavi rast, povezivanje regiona, zaštita životne sredine i održivi turizam**.

Na panelu “Plavi rast”, o prekograničnoj i transnacionalnoj saradnji Opštine Kotor u svijetlu podsticanja razvoja integrisane pomorske politike u Jadransko-Jonskom bazenu, govorila je **Jelena Stjepčević, koordinator za međunarodne odnose Opštine Kotor**, koja je, između ostalog, istakla: “Kao član značajnih regionalnih organizacija koje promovišu saradnju na nacionalnom i lokalnom nivou u različitim oblastima, kao što su Jadranska Euro regija, Euro okrug južnog Jadrana i Forum Jadransko i jonskih gradova, Kotor je aktivno učestvovao u razvojnim projektima prekogranične saradnje koji su uspješno realizovani kroz aktivnosti u navedenim organizacijama. Imajući u vidu unutrašnje snage Kotora, kao što su geografski položaj i klima, prirodni resursi, dislokacija industrijske zone od gradskog centra, prisustvo ekstenzivnog uzgoja i razvoj ribarstva, postojanje bescarinske zone, dislokacija teretnih luka, stranih i domaćih investicija koja se mogu očekivati, saradnju sa UNESCO-a i drugim udruženjima iz EU i UN, dobru regionalnu i prekograničnu saradnju, opština je učestvovala u mnogim projektima prekogranične saradnje koji su postavili osnov za sprovođenje nove EU strategije za Jadranski i Jonski region (EUSAIR) u oblasti akvakulture i ribarstva“.

Na Otvorenim danima u Briselu učestvovala je i Opština Budva.

Studijske posjete Briselu u okviru LAF Programa

Nastavlja se uspješna realizacija studijskih posjeta lokalnih i regionalnih vlasti sa područja Zapadnog Balkana, koju organizuje Komitet regiona EU i Direktorat za proširenje, preko Jedinice za lokalnu upravu. Podsjećamo da se, u okviru programa posjete, učesnici upoznaju sa institucijama EU i susreću sa vodećim predstavnicima lokalnih i regionalnih vlasti, što doprinosi unapređenju njihovih znanja o stavovima EU, naročito u odnosu na teme koja se implementiraju na lokalnom i regionalnom nivou. Studijske posjete za crnogorske lokalne vlasti organizuje Delegacija EU u Crnoj Gori, u saradnji sa Zajednicom opština Crne Gore.

Od septembra ove godine realizovane su tri studijske posjete na sljedeće teme:

- **Ruralni razvoj**

Studijska posjeta na temu **Ruralni razvoj**, organizovana je od 17. do 19. septembra u Briselu. Delegacija crnogorskih lokalnih vlasti je bila sastavljena od predstavnika: **Glavnog grada Podgorica** i opština **Andrijevica** i **Ulcinj**.

Pored informisanja o IPA II fondovima koji su dostupni za projekte ruralnog razvoja, učesnicima studijske posjete predstavljena je EU politika ruralnog razvoja za period 2014-2020, uz smjernice za pripremu kvalitetnih strategija lokalnog razvoja. Predstavljeni su mogući izazovi i poteškoće u njenoj implementaciji, kao i načini za njihovo prevazilaženje. Učesnici su se upoznali sa primjerima dobre prakse zemalja članica u podsticanju razvoja ruralnih područja, kao i sa mogućim inicijativama za saradnju u pograničnim oblastima u zemljama Zapadnog Balkana.

- **Opštinske usluge za djecu**

Studijska posjeta na temu **Opštinske usluge za djecu** organizovana je od 24. do 26. septembra u Briselu. U studijskoj po-

sjeti su učestvovali predstavnici **Glavnog grada Podgorica**, **Prijestonice Cetinje** i Opštine **Kotor**.

Učesnici studijske posjete su se upoznali sa programima Evropske unije koji su posvećeni zaštiti dječjih prava, kao i sa evropskim inicijativama usmjerenim na unapređenje opštinskih usluga za djecu. Studijska posjeta je bila prilika da se učesnicima predstave primjeri dobre prakse zemalja članica kroz podizanje svijesti o borbi protiv nasilja nad djecom u okviru odgovarajućih nastavnih programa u školama. Posebno je posvećena pažnja primjeru dobre brige o djeci u Škotskoj, koja se ostvaruje kroz dječije savjete i različite oblike zakonom propisanih usluga za djecu.

- **Uloga opština u pružanju podrške osobama sa invaliditetom**

Studijska posjeta na temu **Uloga opština u pružanju podrške osobama sa invaliditetom** je organizovana od 29. do 31. oktobra u Briselu. U studijskoj posjeti su učestvovali predstavnici opština **Bijelo Polje**, **Berane**, **Pljevlja** i **Nikšić**. Komitet regiona je ovu studijsku posjetu organizovao u saradnji sa **Mrežom asocijacija lokalnih samouprava u jugoistočnoj Evropi (NALAS)**.

Pored opštih informacija o funkcionisanju i načinu odlučivanja u EU, učesnici studijske posjete su se upoznali sa Evropskom strategijom o invaliditetu za period 2010-2020 i njenom primjenom u zemljama kandidatima. Predstavljani su primjeri dobre prakse i ostvarni napretci u zemljama članicama u inkluziji osoba sa invaliditetom, kao i u oblasti pružanja društvenih i socijalnih usluga istima u lokalnoj zajednici. Učesnici su imali priliku i da se upoznaju sa primjerima omogućavanja jednakog pristupa tržištu rada licima sa invaliditetom. Posebno je naglašena važnost saradnje lokalnih samouprava i organizacija civilnog društva, kao i njihova zajednička podrška osobama sa invaliditetom u svim sferama društvenog života, uključujući obrazovanje i zapošljavanje.

Učešće Zajednice opština u regionalnim projektima

Zajednica opština Crne Gore uključila se kao partner u sprovođenju regionalnih projekata „*Upravljanje imovinom u oblasti vodosnabdjevanja i otpadnih voda u jugoistočnoj Evropi*“ i „*Prikupljanje podataka o otpadu u zemljama jugoistočne Evrope*“, koje relizuje ORF MMS (Otvoreni regionalni fond za modernizaciju opštinskih usluga) i NALAS (Mreža asocijacija lokalnih vlasti jugoistočne Evrope), uz finansijsku podršku GIZ-a (Njemačka agencija za međunarodnu saradnju) i SDC-a (Švajcarske agencije za razvoj i saradnju).

Upravljanje imovinom u oblasti vodosnabdjevanja i otpadnih voda u jugoistočnoj Evropi

Glavni cilj projekta je da se *uvođenjem metoda upravljanja imovinom u izabranim pilot opštinama/komunalnim preduzećima unaprijedi efikasnost i transparentnost u upravljanju vodovodnom i kanizacionom infrastrukturuom*.

Projekat se sastoji od tri komponente:

- Komponenta 1: *Podizanje svijesti kod donosioca odluka* o uticaju metoda upravljanja imovinom na povećanje efikasnosti i transparentnosti u upravljanju vodovodnom i kanizacionom infrastrukturuom. U okviru ove komponente, a na osnovu izvještaja nacionalnih eksperata, pripremiće se sveobuhvatan pregled praksi upravljanja imovinom, kao i prikaz iskustava iz zemalja koje koriste napredne metode upravljanja imovinom. Nadalje, biće pripremljen Priručnik o praskama upravljanja imovinom, koji će predstavljati set praktičnih savjeta kojima treba da se rukovode organi lokalne samouprave i komunalna preduzeća prilikom uvođenja odnosno usavršavanja postojećih praksi upravljanja imovinom. Nacrt Priručnika biće testiran u odabranoj pilot opštini/komunalnom preduzeću, kako bi se otklonila eventualna odstupanja u odnosu na zakonodavni i institucionalni okvir.

- Komponenta 2: Izrada *standarda razmjene podataka*

između postojećih *finansijskih metoda upravljanja imovinom i GIS softvera*, izrada i uspostavljanje *internet baze* podataka i internet modula za upravljanje imovinom usklađenih sa potrebama korisnika iz zemalja jugoistočne Evrope.

- Komponenta 3: Na osnovu Priručnika o upravljanju imovinom, softvera i stečenih iskustava i nalaza u projektu, biće pripremljena *elektronska obuka*, koja će sadržati niz tehničkih i vizuelnih rješenja, kao što su: prezentacije, audio i video tutorijali, vježbe korišćenja softvera o upravljanju imovinom, testovi, kvizovi, informativni grafički prikazi, i sl. Na ovaj način će se obezbjediti održivost i širenje rezultata projekta i nakon njegovog okončanja.

Deset asocijacija lokalnih vlasti iz sedam zemalja zapadnog Balkana (Crne Gore, Srbije, Albanije, Makedonije, Hrvatske, Kosova i Bosne i Hercegovine) su uključene u sprovođenju projektnih

aktivnosti na nacionalnom nivou, koje aktivnosti koordinira Stalna konferencija gradova i opština (SKGO) iz Srbije.

Prikupljanje podataka o otpadu u zemljama jugoistočne Evrope

Glavni cilj projekta je *unapređenje kapaciteta komunalnih preduzeća i opština u jugoistočnoj Evropi u efikasnom korišćenju podataka o prikupljenom, tretiranom i odloženom komunalnom otpadu, a samim tim i u boljem planiranju upravljanja otpadom na lokalnim nivou*.

Projekat se sastoji od četiri komponente:

- Komponenta 1: Utvrđivanje *metoda za prikupljanje podataka* i njihovo *testiranje u 16 pilot opština*, kao i na definisanje kriterijuma za odabir pilot opština u projektu.
- Komponenta 2: *Izgradnja kapaciteta opština i javnih komunalnih preduzeća za djelotvornu upotrebu poda-*

taka u 16 pilot opština, kroz unapređenje već postojećih onlajn Modela informacionog sistema za upravljanje čvrstim otpadom (MISKO) i Modela troškva i finansijske analize (MTFA), kao i kroz organizovanje obuka za zaposlene u opštinama i javnim komunalnim preduzećima. Unapređeni kvalitet podataka o otpadu biće osnova za unapređenje instrumenata upravljanja i modela, kroz provjeravanje inputa i outputa. Input podaci potrebni za izradu modela mogu se prikupljati i obrađivati na osnovu metoda izrađenih u okviru projekta, tako da MISKO i MTFA neće biti korišteni samo kao istraživački i pedagoški instrumenti za menadžere, već će takođe obezbjeđivati veći kvalitet situacione analize (output podaci), kao osnove za

unapređenje opštinskog planiranja (pr. planovi upravljanja otpadom, investicioni planovi, prostorni i urbanistički planovi, itd.) i za izgrađivanje uslova za izgradnju uporedne procjene kapaciteta.

- Komponente 3 i 4: Uspostavljanje **platforme za razmjenu i širenje znanja o prikupljanju podataka o otpadu** i primjena inoviranih metoda za prikupljanje podataka. Platforma za razmjenu i širenje podataka o sakupljanju komunalnog otpada je namijenjena opštinama i javnim preduzećima, njihovim asocijacijama i odgovarajućim mrežama, kao i nacionalnim vlastima četiri partnerske zemlje. Platforma će biti uspostavljena u cilju jačanja kapaciteta pilot opštinama u vezi sa sakupljanjem podataka o komunalnom otpadu putem razmjene najboljih praksi i uporedne procjene kapaciteta. Ona će doprinijeti izgradnji međusobnog razumijevanja pristupa podacima o sakupljanju i tretiranju komunalnog otpada, kao i izradi smjernica i promovisanju prenosa znanja i bratimljenja na

lokalnom nivou. U samom procesu biće prepoznate opštine iz jugoistočne Evrope i EU koje imaju dobre prakse u oblasti upravljanja komunalnim otpadom, koje će biti pozvane da daju doprinos projektnim aktivnostima. Usluge i podršku koju pruža Platforma razmjene dizajniraće projektni partneri na čelu sa Aquasan-om.

Projekat sprovodi Mreža asocijacija lokalnih vlasti jugoistočne Evrope (NALAS), Asocijacija za upravljanje otpadom u Srbiji i Asocijacija javnih komunalnih preduzeća BiH (Aquasan). Partneri na realizaciji pro-

jekta su asocijacije lokalnih vlasti, asocijacije komunalnih preduzeća i nacionalne agencije za zaštitu životne sredine iz četiri partnerske države: Crne Gore, Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske, Makedonije i Srbije.

Energetska efikasnost u asocijacijama lokalnih samouprava

Zajednica opština Crne Gore je partner na regionalnom projektu **“Energetska efikasnost u asocijacijama lokalnih samouprava”**, koji relizuje ORF

EE (Otvoreni regionalni fond za energetska efikasnost), ORF MMS (Otvoreni regionalni fond za modernizaciju opštinskih usluga), uz podršku NALAS-a (Mreža asocijacija lokalnih vlasti jugoistočne Evrope), a uz finansijsku podršku GIZ-a (Njemačka agencija za međunarodnu saradnju) i SDC-a (Švajcarske agencije za razvoj i saradnju). Cilj projekta je **unapređenje kapaciteta asocijacija lokalnih samouprava u pružanju podrške opštinama u oblasti energetske efikasnosti** i ispunjavanju zakonskih obaveza koje proizilaze iz Zakona o energetske efikasnosti.

Projekat se sastoji od četiri komponente:

- Komponenta 1: **Razvoj smjernica za izradu i implementaciju lokalnih energetskih strategija** i unapređenje kapaciteta lokalnih samouprava za donošenje lokalnih energetskih planova; unapređenje kapaciteta i institucionalne strukture lokalnih samouprava za ispunjavanje obaveza koje proizilaze iz Zakona o energetici i Zakona o energetske efikasnosti; podizanje svijesti i znanja o obavezama koje proizilaze iz potpisivanja EU Konvencije gradonačelnika i razvoj smjernica za implementaciju Konvencije gradonačelnika.

- Komponenta 2: I dio - **Uspostavljanje mentorstva i razmjene znanja** između: a) asocijacija lokalnih samouprava; b) opština koje donose ili sprovode lokalne energetske planove i II dio - **Savjetodavna pomoć partnera** iz zemalja Evropske unije kroz iskustvo evropskih institucija i agencija, npr. Energetskih gradova (Energy cities) koja će imati za cilj prenošenje najboljih praksi i metodologija u oblasti energetske efikasnosti.
- Komponenta 3: **Implementacija pilot projekta** uz podršku asocijacija lokalnih samouprava, koristeći njihovo praktično iskustvo u sprovođenju lokalnih politika zasnovanih na modelu optimalnih troškova. Zajednica opština Crne Gore će, u okviru ove komponente, raspisati javni poziv za svoje članice da podnesu predloge za pilot projekat na temu energetske efikasnosti u lokalnoj zajednici. Projektna ideja bi trebalo da bude inovativna i da doprinese podizanju svijesti o značaju energetske efikasnosti na lokalnom nivou. Projektna ideja koja bude ocijenjena kao najinovativnija biće finansijski podržana.
- Komponenta 4: **Podsticanje dijaloga između asocijacija lokalnih samouprava i centralne vlasti**, u cilju snažnijeg zastupanja interesa lokalnih zajednica i njenog stanovništva pred nacionalnim vlastima.

Partneri na projektu su asocijacije lokalnih samouprava iz Albanije, Federacije Bosne i Hercegovine, Makedonije, Republike Srpske, Crne Gore, Srbije i Kosova, dok projektne aktivnosti koordinira ORF EE i ORF MMS.

Mreža opštinskih projekt menadžera

Zajednica opština je pokrenula inicijativu za uspostavljanje **Mreže opštinskih projekt menadžera**, koja će biti realizovana u okviru projekta **“Tehnička pomoć lokalnoj samoupravi u Crnoj Gori, faza II”**. U realizovanju ove inicijative, Zajednica opština će imati podršku Tima za tehničku pomoć.

Cilj uspostavljanja Mreže opštinskih projekt menadžera je **stvaranje platforme za stalnu razmjenu iskustava o implementaciji projekata**, prvenstveno onih koji se finansiraju iz fondova Evropske unije, kao i da se **pruži podrška za sticanje novih znanja učesnika učenjem jednih od drugih**, gdje menadžeri sa više iskustva mogu prenijeti znanje ostalima. Takođe, projekt menadžerima će se pružiti podrška na razvijanju zajedničkih projektnih ideja, kao i na motivisanju za sprovođenje projekata u partnerstvu, čime će se obezbijediti veći pristup EU fondovima.

Članovi Mreže će koristiti svoje znanje da pomognu Zajednici opština i, prije svega, njenim članicama u programiranju EU sredstava, kao i u upravljanju odobrenim projektima. **Tim tehničke pomoći će**, u okviru projekta, **tehnički i administrativno podržati uspostavljanje i funkcionisanje Mreže**, dok će **Sekretarijat Zajednice opština**, uz podršku najaktivnijih članova Mreže, **preuzeti organizaciju i obezbijediti dalje funkcionisanje Mreže nakon završetka projekta Tehničke pomoći**.

Prvi sastanak Mreže opštinskih projekt menadžera održan je **9. oktobra 2014. godine u Podgorici**. Sastanku su prisustvovali predstavnici 14 jedinica lokalne samouprave, Zajednice opština, Tim tehničke pomoći i drugi profesionalni članovi Mreže.

S obzirom da je ovo bio prvi sastanak Mreže, svi učesnici su se predstavili i dali osnovne informacije o svom iskustvu i svojim potrebama, kao i očekivanjima od Mreže. Inputi učesnika će poslužiti kao osnova za definisanje Programa rada Mreže.

U toku diskusije, zaključeno je da je veoma važno da se definiše jasna struktura, da se odredi ko je odgovoran za koordinaciju i formalizovanje Mreže, kako bi se obezbijedilo njeno dugoročno funkcionisanje.

Takođe je važno da se **dobije politička podrška donosioca odluka u opštinama**. U tom smislu, jedan od predloga je da se **organizuje rotirajuća koordinacija među opštinama**, čime bi se obezbijedilo vlasništvo nad Mrežom. Drugo mišljenje je da bi donosioci odluka trebalo konsultovati nakon prvih ostvarenih rezultata. U svakom slučaju, Zajednica opština će na Upravnom odboru predstaviti Mrežu i ozvaničiti njeno uspostavljanje, u skladu sa postojećim pravilima i procedurama. Učesnici su prepoznali Sekretarijat Zajednice opština kao koordinatora.

Tehnička podrška je predstavila **predlog strukture Mreže**, uključujući sljedeće teme: predloženo je da se izabere jedan predsjednik/predsjedavajući Mreže, uz 2-3 potpredsjednika/ko-predsjedavajuća. To bi trebalo da budu članovi sa najviše iskustva u odgovarajućoj oblasti. Svi učesnici će biti podijeljeni u **tri radne grupe**, u skladu sa iskustvom i kompetencijama: **razvoj projekata, javne nabavke i finansijski menadžment**, pri čemu će svaka grupa imati svog koordinatora. Pored radnih grupa, neke teme će se razmatrati i na plenarnim zasjedanjima.

Obzirom na to da je od strane učesnika dat veliki broj predloga, kao i da je potrebno dosta vremena za definisanje organizacione strukture, odlučeno je da se formira manja radna grupa koja će pripremiti nacrt pravila i procedura Mreže, kojima će se urediti tijela i parametri za funkcionisanje Mreže, kao i komunikacione metode. Nacrt pravila i procedura će biti dostavljen svim članovima radi davanja komentara.

Planirano je da se sledeći sastanak Mreže opštinskih projekt menadžera održi krajem novembra.

Glavni grad Pogorica

Nova gradska uprava

Protekli period u lokalnoj upravi Glavnog grada – Podgorice obilježio je izbor novog Gradonačelnika, čime je otpočet proces izbora i konstituisanja najviših organa gradske uprave. Za **Gradonačelnika Podgorice** 6. oktobra ove godine izabran je **Slavoljub Stijepović**, nosilac izborne liste koalicije „Za evropsku Podgoricu – Milo Đukanović“, koji je u bogatoj istoriji gradskih čelnika 39. gradonačelnik po redu. On je na toj funkciji naslijedio dr Miomira Mugošu koji je skoro 15 godina bio Gradonačelnik Podgorice.

Nakon održavanja prve konstitutivne sjednice Skupštine Glavnog grada i verifikacije odborničkih mandata, zbog nepostajanja odborničke većine, za izbor nosilaca izvršne vlasti u Glavnom gradu započet je pregovarački proces svih političkih subjekata koji su osvojili odborničke mandate na lokalnim izborima održanim 25. maja, radi obezbjeđivanja većine u gradskom parlamentu za formiranje izvršne vlasti u Podgorici.

Poslije neočekivano dugog pregovaračkog procesa koji je rezultirao potpisivanjem koalicionog sporazuma izborne liste Koalicije „Za Evropsku Podgoricu – Milo Đukanović“ i Socijaldemokratske partije, u nastavku prve sjednice koja je održana 19. septembra 2014. godine, Skupština Glavnog grada izabrala je **dr Đorđa Suihiha** za predsjednika i imenovala **Veselina Vukčevića** za sekretara gradskog parlamenta.

Uprkos činjenici da je pregovarački proces tekao sporo i da je trajao prilično dugo, gradska uprava je do izbora nove funkcionisala potpuno regularno i efikasno, jer je na osnovu mišljenja Ministarstva unutrašnjih poslova funkciju v.d. Gradonačelnika obavljao Vladan Vučelić, doskorašnji zamjenik gradonačelnika. U tom prelaznom periodu vršenja vlasti, sve službe i organi Glavnog grada redovno su ispunjavali zacrtane ciljeve i obaveze iz svojih programa rada za tekuću 2014. godinu.

Nova gradska uprava je odmah nakon izbora nastavila vrlo intenzivno da radi na započetim projektima i da ispunjava predviđene obaveze, kako bi na najbolji način odgovorila onome što su potrebe i očekivanja građana Podgorice.

Osnovni cilj nove uprave Grada u narednom četvorogodišnjem periodu je rješavanje svakodnevnih životnih problema građana kroz sistem efikasne lokalne uprave, s realnim optimizmom da će se trenutno složena i teška ekonomska i socijalna situacija prevazići kako bi se stvorile sve neophodne pretpostavke za dalja ulaganja stranih investitora i nastavak dinamičnog i uravnoteženog razvoja Podgorice.

Novi Gradonačelnik Podgorice sa saradnicima skoro **svakodnevno posjećuje gradska naselja** gdje se u neposrednoj komunikaciji sa građanima upoznaje sa problemima i teškoćama sa kojima se oni susreću, sagledavajući istovremeno realne mogućnosti za njihovo rješavanje u narednom periodu, kako bi Podgorica nastavila da se ravnomjerno i planski razvija. S tim ciljem, već su realizovane posjete Kućima, Donjoj Vrbici, kao i mjesnim zajednicama Stari aerodrom, Masline i Zlatica.

Kad je u pitanju infrastruktura, u prethodnom periodu su nastavljani vrlo intenzivni radovi posebno u oblasti **realizacije projekata komunalne infrastrukture i vodosnabdijevanja**. Ti projekti su se odnosili na **zaokruživanje sistema vodosnabdijevanja u gradskim opštinama Golubovci i Tuzi, izgradnju vodovoda u Kućima i Piperima, kao i izgradnju primarne i sekundarne kanalizacione mreže u dijelu prigradskih naselja**. Ovo je vrlo značajno uticalo na poboljšanje uslova života građana pojedinih naselja i obezbijedilo ravnomjeran razvoj na cijeloj teritoriji Glavnog grada.

Od *realizovanih projekata u saobraćajnoj infrastrukturi* u posljednjem periodu treba izdvojiti rekonstrukciju Ulice Serdara Jola Piletića, čija je izgradnja pri samom kraju, rekonstrukciju Ulice 19. decembra i Bulevara Ivana Crnojevića, zatim rekonstrukciju Kapadžića mosta, a takođe treba naglasiti da je u okviru deponije „Livade“ u toku realizacija projekata od velikog značaja za zaštitu životne sredine – izgradnja uređaja za tretman ocjednih voda i izgradnja uređaja za preradu komunalnog otpada radi proizvodnje biodizela i tople vode, kao i izvođenje pripremnih radova za izgradnju treće sanitarne kade.

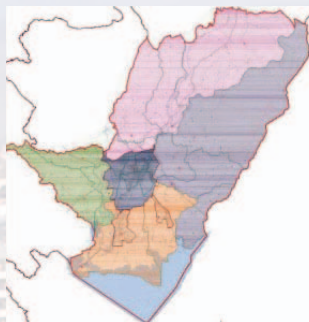
Građane u novom sazivu Skupštine predstav- lja 59 odbornika

Nakon sklapanja postizbornog saveza Koalicije „Za Evropsku Podgoricu – Milo Đukanović“ i Socijaldemokratske partije, kojoj su u od pet osvojenih mandata u okviru Koalicije „Evropsko lice Podgorice“ pripala dva, formirana je većina u Skupštini Glavnog grada od 31 odbornika. Odmah poslije toga pristupilo se i formiranju odboričkih klubova i radnih tijela novog saziva Skupštine Glavnog grada.

Zbog povećanja broja birača od preko 12 hiljada u odnosu

Od *projekata koji su trenutno u fazi realizacije* treba izdvojiti izgradnju Dnevnog centra za djecu sa posebnim potrebama na Starom aerodromu, pripreme za izgradnju ženskog paviljona u okviru Javne ustanove na Kakarickoj gori, uređenje tvrđave na Ribnici i rekonstrukciju park – šume u Tološima.

U planu je i *nastavak rekonstrukcije postojećih saobraćajnica i mostova, kao i izgradnja novih* od kojih treba izdvojiti: izgradnju novog mosta kod škole „21. maj“, modernizaciju ulice Oktobarske revolucije, izgradnju podvožnjaka u produžetku Bulevara Save Kovačevića i izgradnju Bulevara Veljka Vlahovića.

U narednom periodu očekuje se realizacija brojnih projekata predviđenih *Strateškim planom razvoja Glavnog grada do 2017.* godine. Osnovni preduslov za njihovu realizaciju stvoren je usvajanjem *Prostorno - urbanističkog plana Podgorice* u februaru ove godine, izuzetno važnog dokumenta koji predstavlja bazu za dalji razvoj grada.

na prethodne lokalne izbore održane 2010. godine u Podgorici, broj odbornika u Skupštini Glavnog grada je shodno zakonskim odredbama povećan sa 57 na 59, ili sa 29 na 30 odborničkih mandata koliko je potrebno za apsolutnu većinu u gradskom parlamentu.

Koalicija „Za Evropsku Podgoricu – Milo Đukanović“ je zahvaljući postignutom izbornom rezultatu osvojila ukupno 29 mandata, od čega je 27 mandata pripalo Demokratskoj partiji socijalista, a po jedan odbornički mandat pripao je Bošnjačkoj stranci i Liberalnoj partiji.

Ostali politički konstituenti u Skupštini Glavnog grada imaju ukupno 28 odbornika, od čega Demokratski front ima 17, Socijalistička narodna partija 8 i Pozitivna Crna Gora 3.

Odbornički klubovi su u odnosu na prethodni skupštinski saziv personalno značajno izmijenjeni i u svom sastavu imaju veliki broj novih i perspektivnih ljudi koji će sigurno doprinijeti većoj afirmaciji predstavljanja i zastupanja interesa građana i grada Podgorice u narednom četvorogodišnjem periodu.

Danilo Rakočević

Razvoj saradnje na sjeveru

Na putnom pravcu od Andrijevice prema Kolašinu, na oko 1.500 mnv, nalazi se prevoj Trešnjevik. Na ovoj raskrsnici, gdje svi putni pravci otkrivaju prirodne ljepote podkomovskog kraja, izgrađena je **kućica za posjetioce**, u saradnji sa Regionalnom turističkom organizacijom. Ovo je još jedan korak ka unapređivanju ponude i stvaranju kvalitetnijih uslova za sve turiste i građane koji žive na ovom području.

Vjekovima su ljudi iz ovog kraja stvarali značajna djela u kojima su opisivali vrijeme i mjesta u kojima su nastajali. Andrijevica je i danas poznata po tim djelima. Posebno je značajno ime velikog pisca i poznavaoca istorije ovog područja - **Mihaila Lalića** (1914-1992).

Rođen u selu Trepča kod Andrijevice, Mihailo Lalić je svojim djelima pre-

nio širom svijeta glas o ovom kraju. Po ovom, više puta nagrađivanom i priznatom piscu, Opština Andrijevica je na redovnoj sjednici Skupštine predložila i usvojila odluku o promjeni naziva „Centra za kuluru i sport” u „**Centar za kuluru i sport Mihailo Lalić**”. U saradnji sa Ministarstvom kulture, kroz projekat Razvoj kulture na sjeveru, rekonstruisan je spomen dom Mihaila Lalića i stvoren ambijent koji dolikuje ovom značajnom stvaraocu crnogorske književnosti.

Igra i sport su sastavni dio života ljudi različite dobi i društvenog položaja, pogotovo omladine. Na području razvoja sporta u 2014-toj godini **rekonstruisan je stadion**, na kojem se svake godine održava turnir u malom fudbalu. Mjesto koje fudbal zauzima u društvu ima veliku važnost i uticaj.

Svake godine tridesetak ekipa iz različitih krajeva Crne Gore na ovom stadionu u sportskom duhu napuni tribine. Turnir je međuopštinskog karaktera, a posjećen je od strane velikog broja gledalaca i ljubitelja malog fudbala.

I u prethodnim biltenima bilo je riječi o stvaranju povoljnog ambijenta za javno - privatno partnerstva, kao i aktivnostima na otvaranju novih preduzeća koja će djelovati na teritoriji Opštine Andrijevice. Tako se danas, na mjestu gdje su se nalazili pogoni bivšeg Termomenta, nalazi **ново preduzeće Televex** koje se bavi proizvodnjom peleta. Drvni pelet predstavlja oblik drvnog goriva, koji se proizvodi od drvnog ostatka (prerade drveta), a koje se zatim melje, tehnološki obrađuje i presuje u definisane profile. Za glavno prodajno tržište planira-

na je Italija, gdje potrošnja peleta zauzima drugo mjesto, dok je kompletna nabavka sirovine iz Crne Gore. Lokalna uprava je, u komunikaciji sa **Investiciono razvojnim fondom Crne Gore**, pomogla novoformiranom preduzeću u dobijanju kreditnih sredstava i stavljanju fabrike u pogon, a kod **Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja**, Opština je dala skroman doprinos u dobijanju koncesija koje će obezbijediti stabilna rad u narednom periodu. Ovo preduzeće zapošljava tridesetak radnika koji žive na području Opštine Andrijevice.

U Andrijevici se već neko vrijeme realizuje projekat „**Rekonstrukcija vodovoda i izgradnje MHe na gradskom vodovodu**”. Tender za izvođača radova na hlorigatorskoj stanici i kaptaži vodovoda, koji napaja gradsko područje Andrijevice, je završen tako da se početak radova očekuje početkom novembra ove godine. „Iskorišćenje energetskih potencijala je prioritet kojem smo posvećeni u potpunosti” - rekao je za bilten „Naša Zajednica” **Predsjednik Opštine Srđan Mašović**.

Na polju privatno-javnog partnerstva, Opština je sa preduzećem „Toka trade” iz Podgorice otpočela aktivnosti na izgradnji MHe na nekoliko vodotoka. Donešena je odluka o formiranju zajedničkog preduzeća, a u toku su i druge aktivnosti koje su neophodne i prethode izradi MHe.

Miloje Bakić

Aktivnosti izvršne vlasti Bijelog Polja

Aleksandar Žurić izabran za Predsjednika Opštine Bijelo Polje

Na sjednici lokalnog parlamenta održanoj 15.10.2014. godine, **Aleksandar Žurić izabran je za Predsjednika Opštine**. Odbornici Skupštine Opštine su Odluku o izboru Predsjednika donijeli velikom većinom sa 22 glasa „za“ i 4 „protiv“, dok je 5 bilo „uzdržano“. Aleksandar Žurić je magistar ekonomije, a u prethodne tri godine takođe je obavljao dužnost Predsjednika Opštine Bijelo Polje.

- Povjerenje koje ste mi ukazali, sigurno ću opravdati časnim radom i beskrajnim zalaganjem za ciljeve koje zajedno postavimo. U protekle tri godine to je rezultiralo sa nekoliko desetina miliona investicija u naš grad. U naredne četiri godine rezultati novih postavljenih ciljeva, prvenstveno otvaranje novih radnih mjesta za mlade ljude, zavisiće od nas, ali i od svih građana Bijelog Polja koji će morati pomoći da dovršimo proces preuzimanja sudbine u sopstvene ruke, najbolje naspram svojih objektivnih mogućnosti, svaki od nas Bjelopoljaca ponaosob - kazao je Predsjednik Žurić.

Povodom izbora na mjesto Predsjednika Opštine, g-din Žurić je kazao da će

se, kao i do sada, zalagati za razvoj i prosperitet Bijelog Polja.

- Iako se ponekad trudimo da ga prikazemo kroz različite prizme političkih struktura koje predstavljamo ili kroz određene aktuelne političke događaje, mislim da ga svi volimo jednako i da smo svi ujedinjeni u želji da se naš grad razvija dinamičnije i na što bolji način, uz dobre prijateljske i komšijske odnose, čini se posebno svojstvene nama Bjelopoljcima. Kod svakog Predsjednika Opštine, po karakteru tog posla, te želje su još izražajnije i emotivnije. Kako god to mi subjektivno posmatrali i tumačili, naše Bijelo Polje je doživjelo pozitivnu transformaciju u protekloj deceniji. Možda će vam o tome najbolje posvjedočiti neko ko periodično dolazi u naš grad - kazao je Predsjednik Žurić, naglašavajući da zahvaljujući veli-

kim investicijama u najrazličitije saobraćajne, vodovodne i kapitalne objekte infrastrukture, u nove škole i objekte visokog obrazovanja, u sportske objekte, u nove objekte zdravstvene zaštite i gerijatrije, nove sadržaje za brigu o najmlađima, sadržaje kojima pokazujemo brigu o ranjivim društvenim grupama u nove objekte i institucije kulture, zahvaljujući investicijama u nove stambene i poslovne objekte, Bijelo Polje je dobilo konture modernog grada.

Govoreći o razvojnoj viziji opštine, Predsjednik Žurić je, između ostalog, istakao da će Bijelo Polje i ubuduće ostati centar sjevernog regiona, kojeg, zahvaljujući skorom početku izgradnje autoputa, sigurno očekuju bolji eko-

nomski momenti u bliskoj budućnosti. Bijelo Polje će sa svojim školama i fakultetima ostati grad mladih ljudi, i dalje jedan od rijetkih u regionu sa pozitivnom stopom prirodnog priraštaja.

„Mladi ljudi, njihovo predškolsko vaspitanje, srednje i visoko obrazovanje, i za njih otvaranje novih radnih mjesta, u ovom mandatu biće u centru lokalne politike, ma čija to institucionalna nadležnost bila“ - kazao je predsjednik Žurić.

Predsjednik Žurić razgovarao sa italijanskim ambasadorom Vincenzom Del Monacom

Povodom obilježavanja **XIV Nedjelje italijanskog jezika u svijetu**, Predsjednik Opštine Bijelo Polje Aleksandar Žurić je 29.10.2014. godine razgovarao sa italijanskim ambasadorom u Crnoj Gori Vincenzom Del Monacom, koji je ovom prilikom po prvi put boravio u Bijelom Polju.

Nedjelja italijanskog jezika u svijetu se održava pod visokim pokroviteljstvom predsjednika Republike Italije i u okviru italijanskog predsjedavanja Evropskom Unijom. Tim povodom, Ambasada Italije u Podgorici organizovala je reviju italijanskog filma u više opština širom Crne Gore, a u bjelopoljskom Centru za kulturu održana se projekcije italijanskih filmova, kojima su prisustvovali i italijanski ambasador Vincenzo Del Monaco i Predsjednik Žurić.

Predsjednik Žurić je, nakon završetka posjete italijanskog ambasadora, istakao da je ovo bila i dobra prilika da sa italijanskim ambasadorom razgovara o intenzivnijoj saradnji Bijelog Polja sa nekim od gradova u Italiji, što će obojati tradicionalno dobre odnose Crne Gore i Italije.

Saradnja opština Bijelo Polje i Berane

Predsjednik Opštine Bijelo Polje Aleksandar Žurić razgovarao je 23.10.2014. godine sa **Predsjednikom Opštine Berane Dragoslavom Šćekićem** o novom konceptu razvoja koji bi vodio ka jačem povezivanju oko zajedničkih interesa i intenzivnije saradnje ovih opština.

Predsjednik Žurić je kazao da bi saradnja opština Bijelo Polje i Berane omogućila efikasnije i ekonomičnije vršenje određenih poslova, čime bi se kvalitetnije odgovorilo potrebama građana.

- Saradnja između opština Bijelo Polje i Berane, prije svega, biće uspostavljena u pravcu razvoja poljoprivrede, infrastrukture, saradnje opštinskih službi, razmjene iskustava, zajedničkog apliciranja sa projektima kod određenih fondova, a ono na šta ćemo posebno usmjeriti pažnju je otvaranje novih radnih mjesta i smanjenje broja nezaposlenih. Takođe, razgovarali smo o regulaciji vodotoka rijeke Lim, problemu napuštenih pasa i mogućnosti trajnog rješenja problema pasa lualica - kazao je Predsjednik Žurić.

Predsjednik Opštine Berane Dragoslav Šćekić je istakao da bi saradnja između opština Bijelo Polje i Berane, kao i ostalih opština na sjeveru Crne Gore, doprinijela efikasnijem razvoju ovih opština i ravnomjernijem regionalnom razvoju Crne Gore.

Podsticaji za razvoj poljoprivrede

U okviru Mjere broj 4. **Programa podsticajnih mjera za razvoj poljoprivrede**, čija je procijenjena vrijednost 40.000 eura, **Predsjednik Opštine Bijelo Polje Aleksandar Žurić** uručio je 07.11.2014. godine u Kući Rista Ratkovića rješenja za 20 prvorangiranih kandidata za dodjelu rasnog grla, steonih junica, mladim bračnim parovima sa područja Opštine.

Predsjednik Žurić je istakao da je Opština Bijelo Polje u 2012. godini dobila i nagradu od OSCE-a i Zajednice opština, kao opština koja je predstavila najkreativniji model za podsticaj razvoja poljoprivrede.

- Mogu reći da, bez obzira što smo pokušali i prezentirali kroz mjesne centre i mjesne zajednice, nijesmo zadovoljni interesovanjem koje od strane građana i poljoprivrednih proizvođača vlada za taj set mjera, iako se trudimo da, imajući u vidu finansijsku situaciju, budemo koliko toliko redovni u izmirivanju obaveza nastalih po tim mjerama i stimulansima i da to ne bi trebalo da bude izgovor za nedovoljno interesovanje, po našoj procjeni. Taj set mjera smo sa nekadašnjih osam uvećali na 14. Za 2015. godinu planiramo još nekoliko mjera za koje smo procijenili da se nalaze u zoni između onoga što svojim mjerama pokriva Ministarstvo poljoprivrede i onoga dijela koji je na

terenu prisutan, a nije obuhvaćen tim dijapazonom. Smatramo da će u 2015. godini taj set mjera biti kompleksniji i u smislu obuhvata i finansijski izdašniji, a trudićemo se da nam to bude i prioritet i u smislu finansijske obaveze - kazao je Predsjednik Žurić.

Za Mjere broj 4. Programa podsticajnih mjera za razvoj poljoprivrede apliciralo je ukupno 63 bračna para, od kojih osam nije ispunjavalo uslove, a 55 je rangirala opštinska komisija, koja je obišla sve kandidate i, na osnovu određenih kriterijuma, formirala rang-listu od 20.

Sekretar Sekretarijata za preduzetništvo i ekonomski razvoj Džafer Gusinjac je istakao da će Opština vršiti kontrolu sprovođenja ove mjere, odnosno da će kontrolisati vlasnike steonih junica, s obzirom da pet godina ne mogu otuđiti grlo i podmladak.

- Na ovaj način želimo podići rasni nivo stoke na području opštine. Na-

dam se da će ova mjera motivisati seosko stanovništvo za ostanak na gazdinstvima na ozbiljnije bavljenje poljoprivredom i sprečavanje migracije stanovništva sa seoskog područja. Takođe, nadam se da će ovo biti početni korak u formiranju mini farmi i uslov za ozbiljno bavljenje poljoprivrednom proizvodnjom - kazao je Gusinjac.

Kemal Musić

Herceg Novi proslavio praznik grada

Oktobar mjesec u Herceg Novom je protekao u znaku proslave **Praznika grada 28. oktobra i obilježavanja 70 godišnjice oslobođenja**.

Svečana sjednica Skupštine Opštine Herceg Novi održana je 28. oktobra. U pozdravnim riječima, **predsjednika Skupštine mr Danijela Đurović i Predsjednik Opštine Milan Vajagić** govorili su o perspektivama Herceg Novog kao grada izuzetnih prirodnih prednosti, očuvanih urbanističkih potencijala atraktivnih za strana ulaganja. Svečanoj sjednici Skupštine Opštine su prisustvovali **Predsjednik države Filip Vujanović**, ambasadori i predstavnici diplomatskog kora, brojni sugrađani, gosti i prijatelji iz susjednih opština i gradova prijatelja i pobratima. Povodom proslave Dana Opštine, održan je i umjetnički program u kome su učestvovali poznati umjetnici iz Herceg Novog Jovana Ražnatović, sopran i Stevan Tomašević, bariton u pratnji pijaniste Dejana Krivokapića.

Udruženje boraca NOR-a 1941-1945 organizovalo je Akademiju povodom 70 godina osnivanja I bokeške udarne brigade, čiji su borci sa borcima X hercegovačke i II dalmatinske brigade, izvojevali pobjedu nad fašizmom.

Održano je nekoliko pozorišnih predstava i koncerata, među kojima i „**Kola**“ nacionalnog ansambla narodnih pjesa-

ma i igara Srbije. Nastupala su lokalna kulturno umjetnička društva, a sportska društva su se ogledala u različitim takmičenjima i turnirima. Otvorena je i tradicionalna **Hercegnovska likovna scena** u Gradskoj galeriji „Josip Bepo Benković“, na kojoj su izlagali umjetnici čiji su život, rad i djelo vezani za Herceg Novi.

Proslavljen je skromno i jubilej **tri decenije postojanja Hercegnovskog pozorišta**, koje je za svoje predstave i rad osvojilo brojne nagrade i priznanja, kako na domaćim tako i međunarodnim festivalima.

Veliku pažnju privukla je **izložba „1000 stepenica“**, autora prof. arh. Vladimira Lojanice i Novljanina ass.arh. Srđana Marlovića, studentskih projekata koji se bave širim kontekstom konzervatorski vrlo zahtjevne graditeljske cjeline „Samostan Sv. Antuna sa starom Burovinom“ smještene unutar zaštićenog Zapadnog podgrađa Herceg Novog. Projekat je motivisan potrebom grada za vertikalnom saobraćajnom komunikacijom od Šetališta do centra grada i dalje do viših zona. Rodonačelnik ideje je arhitekta Nikola Dobrović. Skupština Opštine je aprila 2013. godine usvojila Sporazum sa privatnim preduzetnikom o izgradnji panoramskog lifta, što vremensku zamisao približava realizaciji.

Radovi na **projektu Portonovi u Kumboru** se nastavljaju. Za ulaganja na Luštici zainteresovane su kompanije North Star i „Tenth-planet“. Švajcarska kompanija Orascom namjerava da realizuje projekat Mamula i ostrvo Lastavica. Aktuelna je i valorizaciji lokaliteta Arza i Kobila, gdje bi se izgradnjom hotelsko turističkog kompleksa unaprijedila turistička ponuda ne samo Herceg Novog, već i Boke i čitave Crne Gore.

Da se stvaraju uslovi za bolji i kvalitetniji život i rad građana, pokazuju i aktivnosti **na izradi planskih dokumenata**: osam detaljnih urbanističkih planova, 12 studija lokacija i devet urbanističkih projekata, a još nekoliko ih je u pripremi. Lokalne studije lokacija se pokreću shodno interesovanju za određena područja, pa ih je u završnoj fazi desetak.

U mjesnim zajednicama su, od početka jesenje građevinske sezone, završeni ili su u toku radovi na više **infrastrukturnih objekata u oblasti vodosnabdijevanja, odvoda otpadnih i atmosferskih voda, sanacije klizišta, izgradnje rezervoara, montaže pumpnih postrojenja i rekonstrukcije i asfaltiranja lokalnih puteva, zatim unapređenja javne rasvjete, izgradnje podzida i sl.**

Evidentno je da lokalna samouprava u kontinuitetu preduzima aktivnosti na obezbjeđivanju uslova da se izađe u susret brojnim životnim potrebama i, pri tome, odoli izazovima zahtjevnog graditeljskog tržišta, ostajući u kontekstu čuvanja postojećeg, uz istovremene neophodne promjene zarad razvoja na bolje.

Herceg Novi 14. decembra čekaju vanredni lokalni parlamentarni izbori i u tom smislu teku regularne pripreme.

Mirta Gržanić

Novi razvojni put Kolašina

Većinom glasova u lokalnom parlamentu **Željka Vuksanović** (SDP) izabrana je za Predsjednicu Opštine Kolašin. Za izbor Vuksanovićeve glasalo je 18 odbornika iz redova DF – a, SNP – a i SDP –a, dok je 8 odbornika DPS – a bilo protiv, uz jedan uzdržan glas.

Nakon polaganja zakletve, Vuksanović je kazala:

“U poslu koji ste mi povjerili da obavljam ja ovoj zajednici nudim iskrenost, preduzirljivost, strpljenje, istrajnost, hrabrost, odanost. Sve ovo nudim, ali isto i od vas tražim. Obavezujem se danas pred vama da ću ovu novu dužnost obavljati savjesno i odgovorno na dobrobit ove naše zajednice i svih građana i jednako za svakog. Sve u cilju postizanja privredne razvijenosti uz afirmisanje odgovornosti, pravednosti i društvene solidarnosti”.

Iako ljetnja turistička sezona nije bila na zavidnom nivou u Kolašinu, ovo ljeto će sigurno biti zapamćeno po brojnim **manifestacijama kulturno – zabavnog i sportskog karaktera**. **Kulturno zabavna manifestacija „Udahni Kolašin“** koja je počela sredinom jula i trajala do kraja avgusta okupila je na jedno mjesto aktere turizma, sporta, kulture, poljoprivrede, a sve uz pomoć društva „**Prijatelji Kolašina**“ koji su dali glavni impuls manifestaciji.

Već po tradiciji, Kolašin je i ove godine bio domaćin četvrtog po redu **Međunarodnog tango kampa**, koji je održan od 26. jula do 14. avgusta. U tom periodu održano je niz vezanih aktivnosti, a u tango kampu u Kolašinu su boravili plesači iz 20 zemalja Evrope i iz Argentine.

Svečana akademija „Vječna mladost revolucije“ koja je posvećena 100 godišnjici rođenja narodnih heroja **Veljka Vlahovića i Buda Tomovića** održana je krajem septembra u Kolašinu uz prisustvo brojnih zvanica i posjetilaca.

U ime predsjedništva SUBNOR – a i antifašista Crne Gore govorio je **Četko Radonjić**, a na Akademiji je govorila i predsjednica Vrhovnog suda Crne Gore, **Vesna Medenica**.

Šetalište pored rijeke Tare je krajem oktobra stavljeno u funkciju. Odlazeći Potpredsjednik Opštine Kolašin **Đorđije Živković** je, tim povodom, kazao da je ovo infrastrukturni objekat koji će zadovoljiti potrebe građana, turista i turističke privrede.

“Dužina šetališta je 1.550 metara sa dvije staze, pješačkom i stazom za bi-

cikliste koje dijeli zeleni pojas. Dužinom šetališta su izgrađena tri dječija igrališta, kao i tri nadstrešnice za odmor, a planirana je i izgradnja privremenih turističkih objekata ugostiteljskog sadržaja. Ovaj projekat je finansiran sredstvima Evropske komisije 55% i sredstvima Opštine i Države 45%. Ukupna vrijednost radova je 600.000,00 eura. Projektom šetališta unaprijeđena je turistička ponuda Kolašina, tako da će, osim u ljetnjem periodu, biti korišćeno i zimi, jer postoji interesovanje da se ovdje organizuje takmičenje u nordijskom skijanju“ - rekao je Živković.

Živković je naglasio da je “značajnu pomoć u realizaciji ovog projekta pružila Regionalna razvojna agencija za Bjelasicu, Komove i Prokletije, koja je učestvovala u finansiranju projektne dokumentacije. U planu je izgradnja još dvije faze šetališta, nizvodno do ušća Kolašinske rijeke u Taru i uz Pažanjski potok do grada, tako da će grad biti povezan sa drugom i trećom fazom nastavka šetališta. Radove na šetalištu izvodilo je preduzeće Fidija”.

“Na prostoru sportske zone u prethodne četiri godine uključujući i ovaj projekat koji je završen uloženo je 6 miliona eura”, rekao je odlazeći Predsjednik Opštine Kolašin Darko Brajušković. Brajušković je dodao da je u završnoj fazi detaljni urbanistički plan koji će jasno i precizno definisati namjenu prostora, a koji će, prije svega, biti iskorišćen u sportsko rekreativnom smislu.

Marjana Milošević

Međunarodne aktivnosti Opštine Kotor

Posjeta predstavnika Santa Barbare

Opštinu Kotor je 08.09.2014. godine posjetila članica Sister City Comitee iz Santa Barbare Lana Marme Filips, u pratnji supruga **Majkla Filipsa**. **Predsjednica Opštine Marija Maja Čatović** informisala je goste iz Santa Barbare o funkcionisanju lokalne samouprave, najvećim investicionim projektima grada Kotora, kao i izazovima sa kojima se uprava svakodnevno susreće u rukovođenju gradom i zaštiti njegove kulturne, istorijske i prirodne baštine. Gospođa Lana Marme Filips, koja je preduzetnica u oblasti modne industrije već 34 godine, predstavila je predsjednici Čatović ideju za buduću saradnju. Naime, poučena sopstvenim poslovnim iskustvom, ona je spremna da pomogne građankama Kotora da uspostave lični biznis. Ovom prilikom, gospođa Marme-Filips donirala je ček u iznosu od 1.000 američkih dolara Resursnom centru za školovanje i rehabilitaciju lica sa poremećajima sluha i govora "Dr Peruta Ivanović" Kotor.

Njemačka delegacija u Kotoru

Privredna delegacija njemačke pokrajine Baden Vürttemberg, koju je predvodio **ministar za pitanja Evropske Unije i vanjske poslove Peter Friedrich**, u okviru dvodnevnog boravka u Crnoj Gori, posjetila je sredinom septembra Kotor i sastala se sa Predsjednicom Opštine **Marijom Čatović**.

Tokom radnog dijela posjete razmatra-

ne su mogućnosti ostvarivanja saradnje i realizacije zajedničkih projekata, posebno iz oblasti turizma, pomorstva i obrazovanja. Zaključeno je da postoje brojne mogućnosti za saradnju u obostranom interesu, ali da je povezivanje i obrazovanje mladih od posebnog značaja. Gosti su takođe pokazali interesovanje za razvoj malih i srednjih preduzeća, kao i porodičnog biznisa, sa akcentom na žensko preduzetništvo.

Gradonačelnica Čatović na Kongresu lokalnih i regionalnih vlasti Savjeta Evrope

Predsjednica Opštine Kotor Marija Čatović prisustvovala je **27. sjednici Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti Savjeta Evrope**, održanoj u Strazburu od 14. do 16. oktobra.

Na sjednici je član francuske delegacije **Žan Klod Frekon** izabran za novog predsjednika Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti Savjeta Evrope. Na toj funkciji Frekon će biti naredne dvije godine.

Članovi Kongresa razmotrili su izvještaje o lokalnim izborima u Holandiji, Ukrajini i Gruziji. Na dnevnom redu bilo je i nekoliko tematskih debata, kao što su debate o "dovoljnim izvorima prihoda" lokalnih vlasti, međuregionalnoj saradnji, ulozi medija u izgradnji participativne demokratije, promociji jednakih mogućnosti za osobe sa invaliditetom, promociji različitosti kroz međukulturni dijalog i strategije komunikacije.

Spomen - obilježje poljskom humanisti Janu Karskom

U parku kod fontane ispred starog kotorskog grada 27. oktobra je postavljeno spomen -obilježje i posađena maslina u čast stogodišnjice rođenja **poljskog humaniste Jana Karskog**, čovjeka

koji je pokušao da zaustavi holokaust. Događaj su organizovali **Jevrejska zajednica Crne Gore, Ambasada Poljske, Ambasada Izraela i Opština Kotor**.

- Za mene lično, a sigurna sam i za moje sugrađane, veliko je zadovoljstvo i čast što će od danas u našem gradu postojati spomen-obilježje u znak sjećanja na Jana Karskog, istaknutog pripadnika Pokreta otpora, odlučnog u namjeri da svijetu otkrije istinu o nacističkim zločinima – izjavila je **Predsjednica Opštine Marija Maja Čatović**.

Predsjednik Jevrejske zajednice Crne Gore Jaša Alfandari je kazao da je Karski čovjek koji je upalio svijetlo slobode i javio o grozotama koje su se dešavale u nacističkim logorima širom Poljske.

Ambasadorka Poljske Gražina Sykorska je naglasila da je Karski dobitnik dva najveća državna odlikovanja u Poljskoj i SAD, Ordena bijelog orla i Medalje slobode.

- On je heroj koji se borio protiv nacista, pobjegao iz sovjetskog kampa u Katini, preživio brutalna saslušanja koja je nad njim sprovodio njemački Gestapo - kazala je Sykorska, podsjetivši da je Parlament Poljske 2014. proglasio godinom Karskog.

U Galeriji solidarnosti, u palati Pima, otvorena je zatim izložba posvećena Janu Karskom.

Vesna Đurović

Nikšićka kulturna jesen

U Nikšiću je 2014. godina počela i završila se u znaku kulturnih dešavanja. Za proteklih 10 mjeseci realizovano je više od dvije stotine programa kroz „**Program podrške razvoju kulture u Nikšiću 2014-2017**“, koji finansira Vlada Crne Gore, posredstvom Ministarstva kulture, a koji se ne odnosi samo na **plasiranje kulturnih sadržaja**, već i na rekonstrukciju infrastrukture, poput: KIC-a 18. septembar, Dvorca kralja Nikole, restauracije kulturno-istorijskih spomenika i spomen obilježja, itd.

PROGRAM PODRŠKE RAZVOJU KULTURE U NIKŠIĆU

Nikšićani su imali prilike da uživaju u desetinama pozorišnih predstava, promocija knjiga, izložbi slika, fotografija i eksponata, muzičkih programa, među kojima posebno mjesto zauzimaju tri međunarodna festivala: **Lejk fest**, **Bedem fest** i **Gitar fest**. Nosioci navedenih aktivnosti su državne i lokalne institucije kulture, kao i nevladina udruženja. Samo u okviru tradicionalne manifestacije „**Septembarski dani**“ realizovano je 70-ak programa. Manifestacija je konceptijski bila postavljena ka afirmaciji lokalnih institucija kulture, naših stvaralaca, ali i umjetnika iz okruženja. Organizatori su se, prije svega, vodili kriterijumima kvaliteta, ali i raznolikosti, tako da su svi naši sugrađani mogli pronaći nešto za sebe. Izuzetna posjećenost, kvalitetna medijska podrška i zadovoljstvo naših sugrađana, potvrda su da su „Septembarski dani“ opravdali sva očekivanja.

Nikšićku kulturnu jesen je na najbolji mogući način zaokružio **11-ti Međunarodni festival glumca**. Festival je u potpunosti potvrdio odrednicu Nikšića, kao grada pozorišta, sa tradicijom dugom 130 godina. Otvarajući

festival, **Predsjednik Opštine Veselin Grbović** je naglasio da „ova manifestacija za naš grad predstavlja odraz poimanja teatra i krunu pozorišnog života, i da ćemo u maniru dobrog domaćina ugostiti predstave sa prostora bivše Jugoslavije.“

I bilo je tako - šest dana Nikšić je živio u znaku pozorišta, oplemenjen dodatnom inspiracijom i energijom, i svim onim što pozorište čini pozorištem i što glumca čini glumcem. Jer, upravo ovaj festival je slavio glumca kao nosioca teatarske

magije.

Na Sceni 213 prikazane su predstave: „Slasti slave“ (Gradsko pozorište iz Podgorice), „Krivica“ (Narodno pozorište iz Banja Luke), „Bure baruta“ (Ansaml iz Prilepa), „Lepotica Linejna“ (Kruševačko pozorište), „Karamazovi - sablasni Eros“ (Pozorište Slavija iz Beograda) i „Nobelovci“ (JU „Nikšićko pozorište“ i JU „Zahumlje“).

Bilo je to šest sjajnih predstava iz četiri zemlje regiona, uz blizu dvije hiljade posjetilaca, bezbroj aplauza i ogromnu količinu pozitivne energije. Tih dana o nikšićkom festivalu bilo je riječi i u medijima i na okruglim stolovima i u nikšićkim domovima. U skladu sa 130-godišnjom pozorišnom tradicijom, nikšićka publika aktivno je sudjelovala u svim programima. Znala je cijeniti i nagraditi visoke umjetničke domete učesnika festivala. A oni su, pak, na najbolji mogući način pokazali sav raskoš svog talenta i umjeća.

Jednom riječju, Nikšić je u danima festivala bio centar teatarske magije i pozornica najljepših umjetničkih iskaza. Nakon dodjele nagrada, zavjesa je spuštena na 11-ti Međunarodni festival glumca, a ponovno viđenje je zakazano za novembar 2015. godine, naravno u Nikšiću.

Slobodanka Roganović

Projekti Opštine Rožaje

Opština Rožaje se razvija ubrzanom dinamikom, pa stoga ulaže velike napore u razvoj infrastrukture. U tom smislu, pored *modernizacije postojeće saobraćajne mreže*, veoma je bitno pomenuti projekte kakav je „*Izgradnja pješačke staze u ulici Rifata Burdževića u Opštini Rožaje*“, koji je uspješno realizovan u saradnji sa Delegacijom Evropske unije u Crnoj Gori, a čija je vrijednost bila 445.895,48 eura, od čega je doprinos EU bio 68,7 % ukupne vrijednosti projekta. Takođe, u završnoj fazi je i realizacija najvažnijeg infrastrukturnog projekta za Rožaje u posljednjih nekoliko decenija „*Izgradnja primarnog gradskog vodovoda*“ čija je ukupna vrijednost preko 2,5 miliona eura koji se dijelom finansira Evropska Investiciona Banka (EIB).

Pored pomenutih projekata, saradnja sa EU i evropskim finansijskim institucijama se nastavlja kada je u pitanju i prekogranična saradnja Kosovom, Srbijom, Albanijom, zatim i učešće u trans-nacionalnim programima EU. Značajno je pomenuti i nastavak pripremi aktivnosti u ovoj godini koji se tiču realizacije strateški značajnog projekta „*Izgradnja kolektora i postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda*“,

čija se ukupna vrijednost procjenjuje na 8,5 miliona eura.

Rožaje, kao mali i moderan grad, veliku pažnju poklanja razvoju kulture, pa se tako već godinama unazad tradicionalno održavaju kulturne manifestacije koje su svojim uticajem i organizacijom prepoznate u evropskim okvirima. Među njima

se ističe međunarodni festival dječije pjesme „*Zlatna Pahulja*“, koji već više od dvadeset godina okuplja najpoznatije stvaraoce za djecu iz Crne Gore, regiona i Evrope. Veliki doprinos daju i manifestacije „*Dani gljiva, ljekovitog bilja i zdrave hrane*“, čiji je cilj promocija rožajske tradicije i poljoprivrede, kao i „*Septembarski dani kulture*“ u okviru kojih se organizuju brojne književne večeri, promocije knjiga i časopisa, afirmišu stvaralaštva književnika i umjetnika.

S obzirom na činjenicu da je po starosnoj strukturi stanovništva jedna od najmlađih opština u Crnoj Gori, za Rožaje se može reći da predstavlja grad mladosti i sporta. Možemo se pohvaliti *uspjesima naših sportista* koji ostvaruju značajne rezultate na svim nivoima takmičenja. Naš sugrađanin Tarik Hadžić je predstavljao Crnu Goru na Zimskim Olimpijskim igrama u Sočiju i imao je čast da nosi zastavu naše države na svečanom otvaranju. Takođe, potrebno je napomenuti i uspjehe koje postižu naši sugrađani u džudou, kik boks, stonom tenisu, itd. Košarkaški klub Ibar je sad već stalan član Prve crnogorske košarkaške lige, gdje u kontinuitetu bilježi rezultate vrijedne poštovanja.

Aida Dedeić

Aktivnosti Opštine Tivat

Konzul Republike Srbije uručio zahvalnicu Opštini Tivat

Konzul Republike Srbije Slobodan Bajić razgovarao je 18.07.2014.godine sa **Predsjednikom Opštine Ivanom Novoselom** i uručio **zahvalnicu Opštini Tivat** povodom pružene pomoći za sanaciju područja koja su sredinom maja pogođena poplavama. Konzul Bajić se zahvalio i građanima Tivta, a Predsjednik Novosel je istakao da je pobratimskoj Opštini Ub upućena novčana pomoć u iznosu od 14.000 eura iz stalne budžetske rezerve, kao i sredstva od mjesečne naknade odbornika u Skupštini Opštine, koje su se oni odrekli u korist poplavljenih područja. Predsjednik Novosel je istakao da je pomoć pružana i u robnim sredstvima, da je organizovano mnogo akcija, kao i da se te akcije i dalje nastavljaju.

Predstavnici slovenačke firme „Lumenia“ d.o.o. u posjeti Opštini Tivat

Predstavnici slovenačke firme "Lumenia" d.o.o. koja se bavi programom razvoja ulične rasvjete i primjenjene industrije, održali su 04.09.2014.godine **prezentaciju svojih proizvoda i usluga**. Prezentaciji su prisustvovali **Predsjednik opštine Ivan Novosel**, sa saradnicima. Predstavnici „Lumenie“ iskazali su interesovanje za saradnju i partnerstvo sa Opštinom Tivat na poljima inovativne tehnologije, u domenu zamjene uličnih svjetiljki sa LED rasvjetom. Prema dosadašnjem iskustvu,

korišćenjem ovako prilagodljivih svjetiljki efekat uštede može dostići i do 75 % u odnosu na izuzetno visoke troškove koji se izdvajaju za potrebe javne rasvjete. Predstavnici firme "Lumenia" su, bez novčane nadoknade, postavili pilot projekat u Drugoj dalmatinskoj ulici, zamjenišvi sijalice na 4 stuba javne rasvjete odgovarajućim ekvivalentnim LED diodama, te će nakon mjesec dana biti prikazani rezultati njihove potrošnje.

Potpisan ugovor o izgradnji autobuske stanice

Ugovor o izgradnji autobuske stanice u Tivtu, potpisan je 16.09.2014.godine između **Opštine Tivat i firme Mesopromet d.o.o.** Nakon potpisivanja ugovora, **Predsjednik Opštine Ivan Novosel** je izjavio da ovo predstavlja početak realizacije značajnog projekta za Tivat, kojim je, pored autobuske stanice, predviđena izgradnja hotela sa četiri zvjezdice i niza poslovnih prostora ukupne površine 7.605 m². Projekat se realizuje na osnovu javno-privatnog partnerstva u dvije faze, od kojih će Opštini Tivat pripasti autobuska stanica i poslovni prostori ukupne površine 2.127 m². Predviđeno je da prva faza bude završena za šest, a druga faza za osamnaest mjeseci nakon dobijanja građevinske dozvole, što znači da će Tivat dobiti novu autobusku stanicu u maju 2015. Predsjednik Novosel je naglasio da pored rješavanja problema koji traje decenijama, kada je riječ o autobuskoj stanici, ovaj projekat će osigurati razvoj u svim segmentima,

kao i nova radna mjesta. **Direktor i vlasnik firme Mesopromet d.o.o. Hilmiya Franca** je istakao da firma ima dobre reference i da će biti ispoštovani svi rokovi i standardi u pogledu kvaliteta objekata. Tri projekta sličnog koncepta već su uspješno izgrađena u Bjelom Polju, Baru i Pljevljima.

Regata „Hiljadu ostrva“

Predsjednik Opštine Tivat Ivan Novosel, uručio je 24.09.2014.godine na bazenu Lido Mar u Porto Montenegro najveće nagrade pobjednicima **regate „Hiljadu ostrva“**. U pitanju je prestižna regata koja se već po drugi put organizuje pod pokroviteljstvom Jahting kluba Porto Montenegro, JK SCOR iz Rijeke i Udruženja Val iz Rijeke. Čestitajući dobitnicima i uz želje da dođu i naredne godine u još većem broju, Predsjednik Novosel je ukazao na doprinose koji ova Regata ima za turistički razvoj Tivta i Crne Gore, posebno apostrofirajući njen značaj kada je u pitanju promovisanje nautičkog turizma i Tivta kao nove jahting destinacije.

10. Konferencija Instituta Regija i gradova

Predsjednik Opštine Tivat Ivan Novosel i savjetnik u kabinetu predsjednika za međunarodne odnose i ekonomski razvoj Petar Vujović, prisustvovali su **10. Konferenciji Instituta Regija i gradova (IRE)** koja se održala u Beču od 28-30.09.2014. godine. Preko 250 učesnika iz 19 zemalja sastali su se kako bi razmjenili mišljenja i primjere naj-

bolje prakse u oblasti energetske politike, unapređenja međusobnih odnosa, kao i regionalnog transporta i turizma. Osnovni cilj ovog Instituta je da stvori platformu za opštine, regije i preduzeća širom Evrope, kako bi se jasno ukazalo na značaj koji regije i opštine imaju u ekonomskoj politici i uopšte razvoju Evrope. Svojim aktivnostima, ovaj Institut promovise decentralizaciju i regionalizaciju dajući svoju konkretnu, ali i ekspertsku podršku opštinama i regijama. ***Učešćem na konferenciji, Opština Tivat je postala prvi i jedini predstavnik Instituta Regija i gradova iz Crne Gore.***

Novi projekat - Grant za projekat RE asistent

U okviru objavljenog zajedničkog projektnog poziva Evropske unije i Evropskog savjeta za projekte, pod nazivom ***"Promovisanje ljudskih prava i zaštite manjina u jugoistočnoj Evropi"***, Opština Tivat je dobila grant za implementaciju projekta ***„RE asistent u nastavi“***. Osnovne aktivnosti predviđene projektom su pomoć pedagoškoj službi prilikom testiranja prvaka i upis u prvi razred osnovne škole, sa ciljem savladavanja jezičke barijere prilikom susreta i roditelja i djece sa pedagozima. Planirano je osnivanje ***„Predškole“***, uz angažovanje vaspitačice i pedagoga za djecu pripadnike RE populacije predškolskog uzrasta. Projektom je predviđeno i organizovanje dopunske nastave, kao i niz kulturnih i društvenih aktivnosti. Ukupna vrijednost granta je do 18.000 eura, od čega Opština participira sa 10% učešća. Početak implementacije projekata očekuje se u januaru naredne godine. Ovo je ukupno šesti projekat koji Opština Tivat realizuje pod pokroviteljstvom i u saradnji sa institucijama Evropske Unije.

Aktivnosti Kancelarije za prevenciju bolesti zavisnosti i pitanja mladih

U organizaciji opštinske Kancelarije za

prevenciju bolesti zavisnosti i pitanja mladih Opštine Tivat i Omladinskog kluba, na časovima razredne nastave u osnovnim školama odpočele su ***prezentacije edukativno kreativnih radionica***, kako bi se uticalo na jačanje kapaciteta za sprovođenje vršnjačke edukacije o zdravim stilovima življenja i prevenciji rizičnih ponašanja mladih. Vršnjačko nasilje je, na žalost, redovna pojava među djecom i adolescentima, i to je tema kojoj se mora posvetiti posebna pažnja. Brošure koje će dijeliti volonteri i aktivisti Kancelarije sadržaće sve informacije o prepoznavanju nasilja i smjernicama za ponašanje u takvim situacijama.

„Ljubaznost od mene počinje“

Kao i prošle godine, Etička komisija za lokalne službenike i namještenike ***organizuje kampanju biramo najljubaznijeg službenika/cu „Ljubaznost od mene počinje“ u 2014.*** Akcija će trajati do Svjetskog dana ljubaznosti 13. novembra 2014. godine, kada je i planirano proglašenje i uručivanje plakete i nagrade.

Dan bez automobila

U organizaciji Opštine Tivat, a u saradnji sa Ispostavom policije Tivat, Omladinskim klubom Tivat, udruženjem

„Sove“, OŠ „Drago Milović“, OŠ „Bran-ko Brinić“, SMS „Mladost“, preduzećem „Komunalno“ d.o.o., na Trgu magnolija 22.09.2014. godine održan je ***edukativno - zabavni program povodom obilježavanja Svjetskog dana bez automobila.***

Cilj obilježavanja Svjetskog dana bez automobila je skrenuti pažnju na problem zagađenja vazduha izduvnim gasovima iz automobila i bukom.

Pješačka tura Plavi horizont-Bigovo-Plavi horizont

U organizaciji Opštine Tivat, a u saradnji sa PK „Subra“ iz Herceg Novog i PK „Vjeverice“ iz Kotora, kao i kompanijom „Luštica development“ a.d., 12.10.2014. godine otvorena je ***planinarska staza Plavi horizont-Bigovo-Plavi horizont.*** Planinarsku stazu Plavi horizont-Bigovo-Plavi horizont, u dužini od 12 km uredili je PK „Subra“ iz Herceg Novog i PK „Vjeverica“ iz Kotora. Tom prilikom je izvršeno čišćenje, markiranje, izradu plana signalizacije i postavljanje signalizacije, a finansijska sredstva za uređenje staze izdvojile su Opština Tivat i Opština Kotor. Opština Tivat imenovana je od strane Ministarstva održivog razvoja i turizma Crne Gore za koordinatora tima u realizaciji uređenja planinarskih staza na teritoriji poluostrva Luštica, a uređenje i markiranje planinarskih staza krenulo je na ideju kompanije „Luštica Development“ a.d

Akcija dobrovoljnog davanja krvi

Opština Tivat je, u saradnji sa Zavodom za transfuziju CG – odjeljenje Risan i Crvenim Krstom Tivat, 22.10.2014. godine u zgradi Opštine Tivat organizovala ***akciju dobrovoljnog davanja krvi***, u kojoj su učešće uzeli zaposleni u organima lokalne uprave, javnim ustanovama i organizacijama čiji je osnivač Opština, kao i odbornici u Skupštini opštine.

Jovanka Lalić / Petar Vujović

Za bolji život na Žabljaku

Protekla ljetnja turistička sezona, uprkos lošim vremenskim prilikama, bila je prilično uspješna i ostvareni su dobri rezultati. Žabljak je posjetio veliki broj kako domaćih, tako i stranih turista. Tome je svakako doprinijela blagovremena i kvalitetna priprema svih subjekata, dobra promocija, kao i organizovanje pojedinih kulturnih i zabavnih manifestacija.

Početkom septembra svečano je otvorena i puštena u rad **sportska dvorana** površine 3.000 m² sa terenima za rukomet, košarku i odbojku, svlačionicama, 590 mjesta za sjedenje, kuglanom i drugim sadržajima.

Ovaj projekat, vrijedan 2.870.000,00 eura, dokaz je dobre saradnje sa našim partnerima i prijateljima iz Republike

Slovenije. **Centar za međunarodnu saradnju i razvoj Republike Slovenije** finansirao je 49% ukupne vrijednosti objekta. Međutim, uprkos značajnoj donaciji, danas ne bi

imali modernu sportsku dvoranu, da **Vlada Crne Gore** nije prepoznala potrebu Žabljaka za jednim ovakvim objektom i obezbijedila ostatak sredstava za njegovu izgradnju.

Da je bolji život na selu jedan od važnijih ciljeva lokalne uprave, potvrđuje i **otvaranje rekonstruisanog vodovoda** u selu Pitomine, u avgustu mjesecu. Vodovod vrijedan 25.000,00 eura finansiralo **Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja i Opština Žabljak**.

Svakako ne treba zanemariti i projekte koji su realizovani preko **NP „Durmitor“**. U prethodnom periodu započete su

aktivnosti vezane za izgradnju restorana na Crnom jezeru. Asfaltirano je i 5 km puta **Mala Crna Gora – Nedajno**, kako bi se sa nastavkom u dužini 3,2 km sljedeće godine postigao **cilj zatvaranja tzv. „prstena oko Durmitora“**. **Elektrifikacija Radovan Luke** uspješno je završena u ovoj godini, što motelu od 70 ležajeva sada daje novu perspektivu.

U toku je **rekonstrukcija žičara i liftova na skijalištu Savin kuk**, vrijedna 500.000,00 eura, a ulaganje od 300.000,00 eura za ugradnju novog bebi lifta i nabavku tabača za snijeg, slijedi u narednom periodu. Skijalište će spremno dočekati sezonu, a njime će ove zime upravljati IRF Crne Gore.

Osim navednog, započete su aktivnosti na **projektu izgradnje reciklažnog dvorišta i pretovarne stanice**, koji će zajedno sa prečištačem za otpadne vode, zaokružiti komunalnu infrastrukturu u Žabljaku, što je gradu kao ekološkoj sredini veoma važno. Ovaj projekat, vrijedan 2.180.000,00 eura, takođe će biti realizovan kroz program međunarodne saradnje. Centar za međunarodnu saradnju i razvoj Republike Slovenije će finansirati 50 % sredstava, dok će ostatak obezbijediti Vlada Crne Gore kroz Kapitalni budžet.

Takođe, u toku su i pripremne aktivnosti na **projektu rekonstrukcije fudbalskog igrališta na Ravnom Žabljaku**, vrijednog cca 250.000,00 eura, a koji će se realizovati u toku ove i naredne godine.

Gorica Vuković

ZAJEDNICA OPŠTINA CRNE GORE

Adresa: Mitra Bakića 142, Podgorica

Telefon: 020 620 097

Fax: 020 620 123

e-mail: uom@t-com.me

web: www.uom.me